**ЗАТВЕРДЖЕНО**
**рішенням сесії Будищенської**
**сільської ради № 72-7/VIII**
**від 23.02.2024 року**

# *СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ БУДИЩЕНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021-2027 РОКИ*

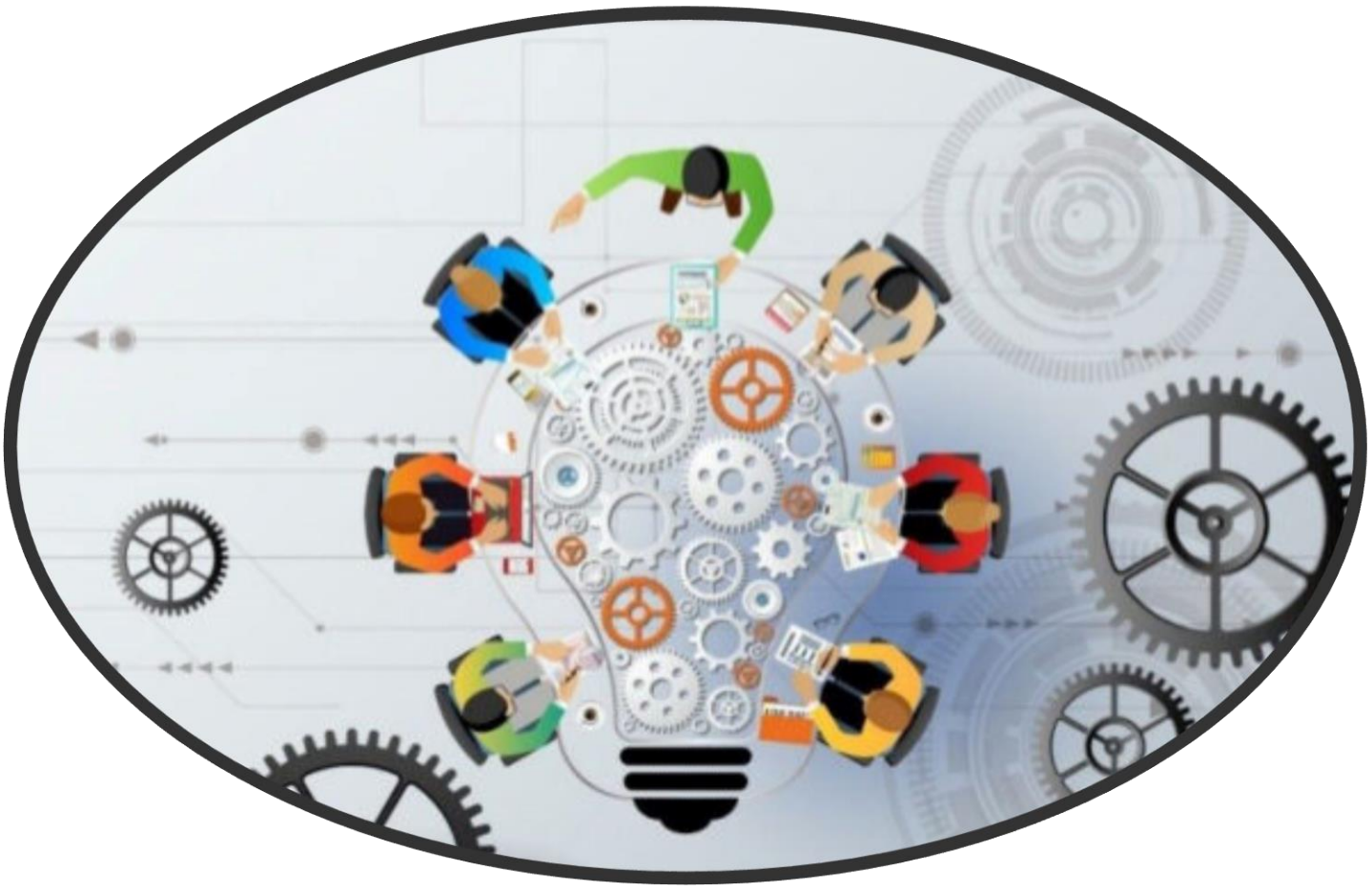

с.Будище

2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....3
1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОПИС ПРОЦЕСУ РОБОТИ.....5
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ.....7
2.1. Коротка характеристика громади.....7
2.2. Історична довідка.....13
2.3. Земельні та природні ресурси.....28
2.4. Населення і демографічна ситуація.....29
2.5. Фінансовий стан та бюджет громади.....33
2.6. Соціальна інфраструктура.....39
2.7. Інфраструктура торгівлі та послуг.....43
2.8. Транспортна інфраструктура і зв'язок.....43
3. РЕЗУЛЬТАТИ SWOT – АНАЛІЗУ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ.....45
4. ОБГРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ.....50
5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ.....57
6. ПЛАН РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ.....60
7. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ, МОНІТОРИНГУ ТА ОНОВЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ.....79

## Вступ

Процес децентралізації влади, що розпочався у 2014 р., призвів до утворення територіальних громад. Спроможні територіальні громади — це ті, які в результаті добровільного об'єднання здатні самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно - територіальної одиниці.

Будищенська сільської територіальна громада створена відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України № 541-р від 06.05.2020 року «Про затвердження перспективного плану формування територій громад Черкаської області» шляхом об'єднання двох сільських рад: Свидівоцької сільської ради та Будищенської сільської ради, - з адміністративним центром в с. Будище.

Площа територіальної громади: 148.83 кв. км

Стратегічне планування є найважливішим напрямом планової діяльності території в цілому й визначає зміст основної функції управління. Суть стратегічного планування полягає у виділенні істотного у всьому комплексі змін, бажаного і можливого становища територіальної громади у майбутньому. Місцевий розвиток сьогодні значно залежить від спільних зусиль влади, громади, бізнесу – успішними стають ті громади, які вдало розвивають власну внутрішню спроможність та поліпшують ті умови, що впливають на інвестиції та підтримують їх.

Щоб розвиткові кошти (кошти бюджету розвитку), які акумулюються в бюджеті Будищенської сільської територіальної громади використовувались для зростання, актив громади працював над стратегічним плануванням розвитку об'єднаної територіальної громади.

Отже, метою реформи місцевого самоврядування було, у першу чергу, забезпечення його спроможності самостійно, за рахунок власних ресурсів, вирішувати питання місцевого значення. Для цього територіальні громади наділено більшими ресурсами і проводиться стимулювання мобілізації їхніх внутрішніх резервів – земельних ділянок та інвестиційно-привабливих територій, які використовуються неефективно, залучати до розвитку громади усі верстви населення, у тому числі – осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб, налагоджувати співпрацю з бізнесом.

Стратегічний план розвитку Будищенської сільської територіальної громади буде розроблятись на період до 2027 року. Цей документ готувався на довготривалу перспективу і опирається на реальні фінанси, які можна залучити, процес його підготовки відповідав правилам громадської участі і лобістської незаангажованості.

Стратегія підготовлена з метою досягнення громадою спроможності в довгостроковому періоді. Її побудовано з використанням сильних сторін

території, усуненням чи зменшенням впливу слабких місць, що стримують розвиток соціально-економічної сфери, а також оцінці та мінімізації ризиків, які загрожують реалізації визначених цілей розвитку.

Щоб реально бачити зміни, які відбуватимуться у Будищенській сільській територіальній громаді з часом, важливо переглядати Стратегію розвитку через кожні три роки. Аналіз роботи та актуалізація цілей дасть можливість приймати правильні рішення, які відповідатимуть часу та зміні умов.

## 1. Методологія та опис процесу роботи

Підготовка стратегічного плану відбувалася у відповідності до методології, запропонованої Проектом Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні» та іншими методиками із стратегічного планування.

Методологія, яку використано при розробці Стратегії розвитку Будищенської сільської територіальної громади розглядає сталість (сталий розвиток) і соціальну інтеграцію як основні принципи місцевого розвитку, - як це продемонстровано в таблиці.

| **Відповідальне управління навколишнім середовищем та раціональним використанням природних ресурсів** | **Здорова та справедлива громада** |
|---|---|
| - покращення обізнаності щодо обмежених природних ресурсів та небезпеки для середовища проживання;<br>- поліпшення середовища проживання, важливі природні ресурси зберігаються для майбутніх поколінь | - забезпечення різних потреб усіх громадян через сприяння особистому благополуччю та соціальній інтеграції;<br>- забезпечення рівних шансів для всіх |
| **Стала економіка** | **Практика належного управління** |
| - створення сильної, сталої та динамічної економіки, яка забезпечує процвітання;<br>- створення рівних економічних можливостей для всіх;<br>- екологічні втрати компенсують ті, хто їх спричиняє;<br>- ефективне використання ресурсів стимулюється | - постійне вдосконалення ефективного управління із залучення творчості та енергії громадян |

Залучення широкого кола громадян до процесу розробки Стратегії розвитку громади дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення проблем громади, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому усіх активних та зацікавлених представників громади. Підготовкою Стратегії розвитку Будищенської сільської територіальної громади на період до 2027 року займається відділ економічного розвитку, інвестицій, комунальної власності та житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Будищенської сільської ради.

Підготовка стратегічного плану розпочалася з проведення соціально-економічного аналізу, який включав у себе:

- дослідження основних тенденцій соціально-економічного розвитку сукупності населених пунктів Будищенської сільської територіальної громади за попередні роки, дослідження оточення (зовнішнього середовища) та оцінка можливостей розвитку громади;

- проведення опитування мешканців та представника бізнесу щодо виявлення основних потреб та проблемних питань в громаді.

**07.09.2021** року в адміністративному приміщенні Будищенської сільської ради відбулася перша зустріч членів Робочої групи, під час якої були проведені:

- ознайомлення з методичними рекомендаціями зі стратегічного планування;
- презентація наявного потенціалу населених пунктів громади;
- визначено подальші кроки з розробки стратегії розвитку громади.

**18.10.2021** 2021 року була проведена:

- презентація та обговорення результатів соціально-економічного аналізу громади;
- презентація та обговорення результатів соціологічного опитування Будищенської громади;
- формулювання та обговорення прогнозів та сценаріїв розвитку громади;
- формулювання стратегічного бачення Будищенської громади;
- проведення SWOT- аналізу – ідентифікація факторів SWOT.

На основі напрацювань засідання Робочої групи був розроблений проект SWOT-матриці – проведений аналіз взаємозв'язків факторів SWOT через матрицю SWOT/TOWS та підготовлені базові аналітичні висновки щодо порівняльних переваг, викликів та ризиків розвитку Будищенської громади.

## 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ

### 2.1 Коротка характеристика громади

Будищенська сільська територіальна громада створена відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України № 541-р від 06.05.2020 року «Про затвердження перспективного плану формування територій громад Черкаської області» шляхом об'єднання двох сільських рад: Свидівоцької сільської ради та Будищенської сільської ради, - з адміністративним центром в с. Будище. До складу громади увійшли 6 населених пунктів:

- с.Свидівок;
- с-ще Сокирна;
- с.Єлизаветівка;
- с.Новоселівка:
- с.Лозівок;
- с.Будище.

Загальна кількість дворів станом на 01.01.2021 року становить – 2683, з них: 1371 – с.Свидівок, 143 – с-ще Сокирна, 51 – с.Новоселівка, 356 – с.Лозівок, 107 – с.Єлизаветівка, 655 – с.Будище.

Представницький орган – Виконавчий комітет Будищенської сільської ради.

Адміністративний центр громади – с.Будище.

Офіційний сайт Будищенської сільської територіальної громади - https://budyschenska-gromada.gov.ua/

Площа громади – 148,83 кв.км.

Чисельність населення станом на 01.01.2021 року - 5462 осіб.

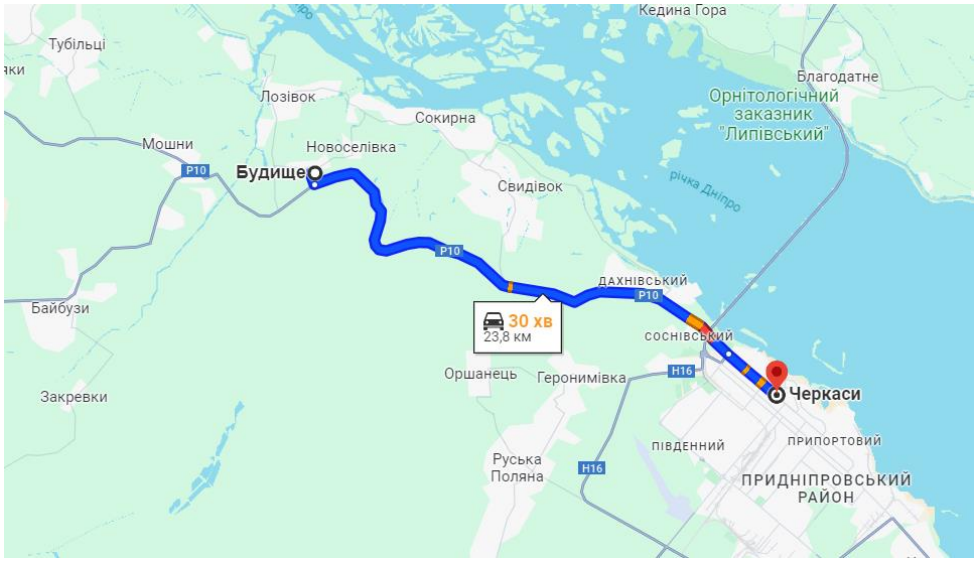


**Рис 2.1.1. Розташування Будищенської сільської територіальної громади відносно м.Черкаси**

Будищенська сільська територіальна громада розташована в Черкаській області, межує із обласним центром – м.Черкаси. Відстань від адміністративного

центру громади до міста Черкаси становить 23,8 кілометрів. Відстань до міста Києва (столиці України) становить 169,1 кілометри. Через територію громади проходить автошлях Р10 загального користування державного значення.

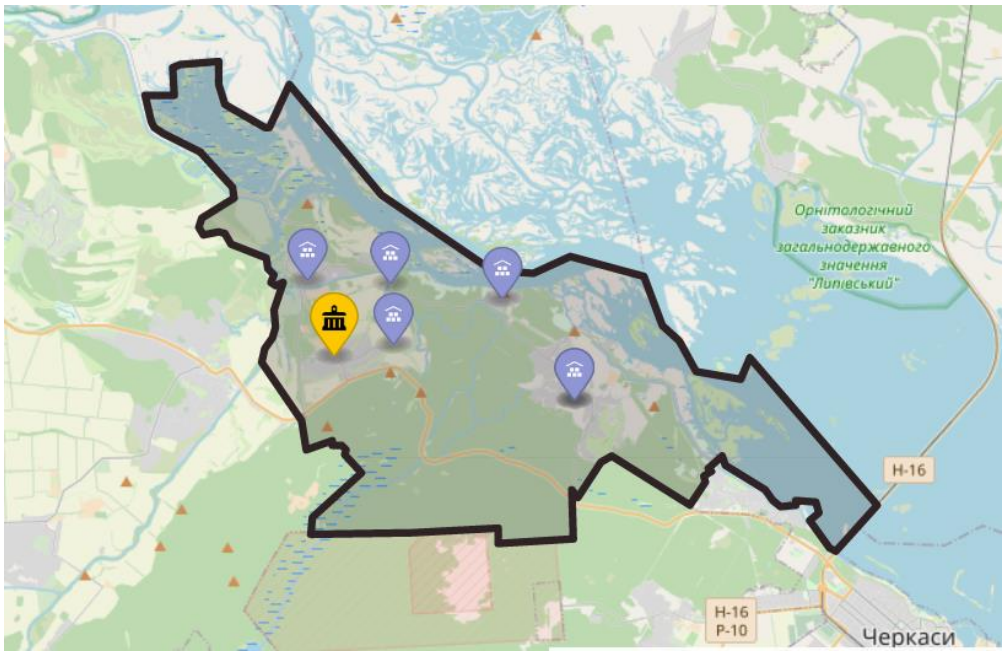


**Рис 2.1.2. Карта Будищенської територіальної громади**

**Таблиця 2.1.1. Порівняння громади, району, області**

| Регіони | Площа кв.км. | Населення | Щільність населення, осіб/кв.км. |
|---|---|---|---|
| **Будищенська сільська територіальна громада** | 148,83 | 5462 | 36,7 |
| **Черкаський район** | 6878 | 596 999 | 86,8 |
| **Черкаська область** | 20916 | 1187800 | 56,79 |

**Таблиця 2.1.2. Порівняльна характеристика площ територіальних громад Черкаської області**

| № з/п | Назва громади | Площа, км$^2$ |
|---|---|---|
| **1** | **Ірклiївська** | **939,80** |
| **2** | **Тальнівська** | **916,60** |
| **3** | **Чигиринська** | **901,70** |
| **4** | **Шполянська** | **782,30** |
| **5** | **Жашківська** | **724,90** |
| **6** | **Монастирищенська** | **719,20** |
| **7** | **Чорнобаївська** | **639,90** |
| **8** | **Христинівська** | **607,40** |
| **9** | **Звенигородська** | **492,90** |

| | | |
|---|---|---|
| **10** | **Кам'янська** | **491,40** |
| **11** | **Паланська** | **482,60** |
| **12** | **Драбівська** | **481,00** |
| **13** | **Маньківська** | **477,30** |
| **14** | **Мошнівська** | **460,30** |
| **15** | **Катеринопільська** | **441,80** |
| **16** | **Шрамківська** | **419,80** |
| **17** | **Золотоніська** | **410,00** |
| **18** | **Бобрицька** | **399,50** |
| **19** | **Новодмитрівська** | **388,90** |
| **20** | **Лисянська** | **374,80** |
| **21** | **Степанецька** | **367,70** |
| **22** | **Городищенська** | **363,50** |
| **23** | **Ладижинська** | **322,30** |
| **24** | **Дмитрушківська** | **311,40** |
| **25** | **Ротмистрівська** | **310,50** |
| **26** | **Водяницька** | **306,70** |
| **27** | **Гельмязівська** | **305,10** |
| **28** | **Вільшанська** | **286,90** |
| **29** | **Ліплявська** | **279,40** |
| **30** | **Бабанська** | **275,10** |
| **31** | **Руськополянська** | **274,00** |
| **32** | **Селищенська** | **267,40** |
| **33** | **Стеблівська** | **260,80** |
| **34** | **Канівська** | **246,70** |
| **35** | **Піщанська** | **239,50** |
| **36** | **Михайлівська** | **232,60** |
| **37** | **Набутівська** | **217,80** |
| **38** | **Леськівська** | **217,30** |
| **39** | **Лип'янська** | **216,40** |
| **40** | **Виноградська** | **209,10** |
| **41** | **Медведівська** | **208,30** |
| **42** | **Балаклеївська** | **206,40** |
| **43** | **Мліївська** | **201,30** |
| **44** | **Білозірська** | **199,30** |
| **45** | **Сагунівська** | **194,50** |
| **46** | **Березняківська** | **193,20** |
| **47** | **Буцька** | **190,10** |
| **48** | **Баштечківська** | **179,40** |
| **49** | **Мокрокалигірська** | **178,00** |
| **50** | **Червонослобідська** | **176,40** |
| **51** | **Зорівська** | **173,80** |
| **52** | **Корсунь-Шевченківська** | **173,70** |
| **53** | **Тернівська** | **155,70** |
| **54** | **Іваньківська** | **154,70** |
| **55** | **Великохутірська** | **150,60** |
| **56** | **Будищенська** | **148,83** |
| **57** | **Шевченківська** | **140,10** |
| **58** | **Степанківська** | **134,90** |
| **59** | **Бужанська** | **132,60** |
| **60** | **Ватутінська** | **107,70** |
| **61** | **Вознесенська** | **107,10** |
| **62** | **Матусівська** | **104,90** |
| **63** | **Черкаська** | **76,80** |
| **64** | **Уманська** | **67,20** |
| **65** | **Єрківська** | **52,50** |
| **66** | **Смілянська** | **39,10** |

Як бачимо з наведеної таблиці, із 66 міських, селищних, сільських громад Черкаської області Будищенська сільська територіальна громада за площею займає 56 позицію в рейтингу та входить в 11-тку найменших громад області.

Інформація про орган місцевого самоврядування

**Таблиця 2.1.3. Чисельність апарату ради станом на 01.01.2021 року**

| № з/п | Назва структурного підрозділу та посад | Кількість штатних посад |
|---|---|---|
| **1. Керівництво територіальної громади** | | |
| 1.1 | Сільський голова | 1 |
| 1.2 | Заступник сільського голови з питань діяльності виконавчих органів ради | 1 |
| 1.3 | Секретар сільської ради, виконкому | 1 |
| 1.4 | Староста | 1 |
| **2. Відділ планування, бухгалтерського обліку та звітності** | | |
| 2.1 | Начальник відділу, головний бухгалтер | 1 |
| 2.2 | Заступник начальника відділу | 1 |
| 2.3 | Провідний спеціаліст (економіст) | 1 |
| 2.4 | Спеціаліст 2 категорії | 1 |
| 2.5 | Спеціаліст | 4 |
| **3. Відділ «Центр надання адміністративних послуг»** | | |
| 3.1 | Начальник відділу, адміністратор | 1 |
| 3.2 | Державний реєстратор | 1 |
| 3.3 | Адміністратор | 2 |
| 3.4 | Спеціаліст /паспортист/ | 2 |
| **4. Відділ містобудування, архітектури, земельних відносин** | | |
| 4.1 | Начальник відділу | 1 |
| 4.2 | Спеціаліст 2 категорії /землевпорядник/ | 2 |
| 4.3 | Інспектор | 1 |
| **5. Юридичний відділ** | | |
| 5.1 | Начальник відділу | 1 |
| 5.2 | Спеціаліст 1 категорії | 2 |
| **6. Відділ соціального захисту населення, надання соціальних послуг та охорони здоров'я** | | |
| 6.1 | Начальник відділу | 1 |
| 6.2 | Спеціаліст 2 категорії / по субсидіям/ | 1 |
| 6.3 | Спеціаліст | 1 |
| **7. Відділ освіти, культури, туризму, молоді, спорту** | | |

| | | |
|---|---|---|
| 7.1 | Начальник відділу | 1 |
| 7.2 | Спеціаліст | 2 |
| **8. Відділ економічного розвитку та інвестування, комунальної власності, житлово-комунального господарства** | | |
| 8.1 | Начальник відділу | 1 |
| 8.2 | Спеціаліст | 2 |
| **9. Відділ інформаційно-організаційної роботи та кадрового забезпечення** | | |
| 9.1 | Начальник відділу | 1 |
| 9.2 | Головний спеціаліст інформаційних технологій | 1 |
| 9.3 | Спеціаліст | 1 |
| 9.4 | Діловод | 1 |
| 9.5 | Водій | 1 |
| 9.6 | Оператор газової котельні | 0,5 |
| 9.7 | Прибиральник службових приміщень | 1,5 |
| **10. Відділ з питань правопорядку, безпеки громадян, цивільного захисту, охорони праці, запобігання корупції, зв'язків з правоохоронними органами та оборонно-мобілізаційної роботи** | | |
| 10.1 | Начальник відділу | 1 |
| 10.2 | Спеціаліст | 1 |
| 10.3 | Інспектор з питань охорони правопорядку та благоустрою | 1 |
| **11. Фінансовий відділ Будищенської сільської ради** | | |
| 11.1 | Начальник відділу | 1 |
| 11.2 | Спеціаліст 1 категорії | 1 |
| 11.3 | Бухгалтер | 1 |
| | **Всього** | **47** |

## Таблиця 2.1.4. Склад Виконавчого комітету

| № з/п | П.І.П. |
|---|---|
| 1. | Токаренко Наталія Євгеніївна – секретар сільської ради та виконавчого комітету |
| Члени виконавчого комітету | |
| 2. | Калюжний Сергій Володимирович - староста Свидівоцького старостинського округу |
| 3. | Лазаренко Марина Леонідівна - заступник директора з виховної роботи Будищенського ЗЗСО І-ІІІ ступенів Будищенської сільської ради |
| 4. | Коваль Світлана Леонідівна - директор ЗДО «Струмочок» с.Будище Будищенської сільської ради |
| 5. | Козодой Марія Іванівна - директор ЗДО «Сонечко» с.Лозівок Будищенської сільської ради |
| 6. | Чеберяк Майя Іванівна - лікар – стоматолог КНП "Черкаська районна лікарня с.Мошни" Мошнівської сільської ради |

| | |
|---|---|
| 7. | Стеценко Галина Йосипівна - завідувач сільським клубом с.Лозівок КЗ "Центр культури, дозвілля та спорту" Будищенської сільської ради |
| 8. | Жирний Віктор Юрійович - начальник відділу ДП «Перемога Нова» |
| 9. | Пономаренко Олег Миколайович - директор ПрАТ «Вільшанка» |
| 10. | Рябчич Людмила Володимирівна - голова Черкаського райкому профспілки працівників освіти і науки України |
| 11. | Нечипоренко Світлана Віталіївна - вихователь ЗДО «Дзвіночок» с.Свидівок Будищенської сільської ради |
| 12. | Коваль Станіслав Петрович - керівник колективу Свидівоцького закладу клубного типу КЗ "Центр культури, дозвілля та спорту" Будищенської сільської ради |
| 13. | Кулик Тетяна Василівна - ФОП |
| 14. | Овчаренко Олег Володимирович - начальник цеху ДВС КП "Черкасиводоканал" Черкаської міської ради |
| 15. | Нелін Євгеній Анатолійович - директор Свидівоцького ЗЗСО І-ІІІ ступенів Будищенської сільської ради |
| 16. | Ткач Віктор Васильович - начальник відділу лісових ресурсів ДП «Черкаське лісове господарство» |
| 17. | Тиниеник Анатолій Дем’янович - учасник АТО |

## Табл.2.1.5. Склад депутатського корпусу

| Округ | Межі округу | ПІБ депутата |
|---|---|---|
| 1 | с.Будище вул.Велика, вул.Мічуріна, вул.Гагаріна, вул.Київська, вул.Польова, вул.Лесі Українки, пров.Зоряний, с.Новоселівка | Мартиш Василь Пантелеймонович<br>Острівна Таїсія Олександрівна<br>Третяк Юрій Віталійович |
| 2 | с.Будище вул.Шевченка, вул.Братів Іщенка, вул.Лугова, вул.Шкільна, вул.Молодогвардійців, вул.Миру, вул.Мошногірська, пров.Волкова, пров.Ляпкало, пров.Комарова, пров.Матросова, Мошногірське лісництво квартал №22 | Бабич Інна Дмитрівна<br>Коток Олена Василівна |
| 3 | с.Будище вул.Молодіжна,<br>вул. 30 років Перемоги, пров.Садовий,<br>пров.Зої Космодем’янської | Гришин Артем Сергійович<br>Халімончук Сергій Іванович |
| 4 | с.Лозівок, с.Єлизаветівка | Артеменко Микола Вікторович<br>Єршова Світлана Іванівна<br>Мізіна Любов Миколаївна |
| 5 | с.Свидівок вул.Шевченка №№1-175, 2-156, вул.Б.Хмельницького, вул.Польова, вул.Жомера, вул.Бабанського, вул.Крилова,вул.Пальохи | Іванова Олена Іванівна<br>Прохватило Олександр Васильович<br>Ридун Станіслав Олександрович |
| 6 | с.Свидівок вул.Шевченка №№158-218,177-237, вул.Партизанська, вул.Благовісна, вул.Прокопівська, вул.Сидорчука, вул.Пушкіна, вул.Десантна, вул.Чкалова, вул.Садова, вул. Лісова | Кабанова Марія Олександрівна<br>Неліна Тетяна Петрівна<br>Саса Микола Петрович |

| | | |
|---|---|---|
| 7 | с.Свидівок вул.Бабака, вул.Світанківська, вул.Жирного, вул.Набережна, вул.Першотравнева, вул.Котова, вул.5-Гвардійська, вул.Дахнівська, вул.Дніпровська, вул.Прибережна | Мірошник Світлана Анатоліївна Токаренко Наталія Євгеніївна |
| 8 | с.Свидівок вул.Шевченка №№220-252, 237-269, вул.3-Гвардійська, вул.Героїв Небесної Сотні, вул.Богуна, вул.Путейка, вул.Перемоги, вул.Лугова, вул.Ювілейна, вул.Скрипіна, вул.Вадясова, Лісництво, с-ще Сокирна | Жирна Ольга Андріївна Токаренко Євгеній Петрович Харченко Олена Михайлівна |

Інформація про місцеві громадських організацій, благодійних організацій, органів самоорганізації населення, які діють на території громади:

**Таблиця 2.1.6. Перелік місцевих громадських організацій, благодійних організацій, органів самоорганізації населення, які діють на території громади**

| Назва | Вид діяльності |
|---|---|
| ДОБРОВІЛЬНА ПОЖЕЖНА КОМАНДА БУДИЩЕНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ | Діяльність інших громадських організацій, н.в.і.у. |
| ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ФУТБОЛЬНИЙ КЛУБ БУДИЩЕ | Діяльність інших громадських організацій, н.в.і.у. |
| ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ "ОБ'ЄДНАННЯ БІЙЦІВ РЕФОРМАТОРІВ СЕЛО СВИДІВОК ЧЕРКАСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ" | Діяльність інших громадських організацій, н.в.і.у. |
| ГРОМАДСЬКЕ ФОРМУВАННЯ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ БАРС-2011 | Діяльність у сфері охорони громадського порядку та безпеки |
| ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ДИТЯЧЕ ГРОМАДСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧИЙ КЛУБ АЛЬТА | Діяльність інших громадських організацій, н. в. і. у. |

## 2.2. Історична довідка

Село Свидівок розташоване на правому березі  річки Дніпро за 17 км  від районного та обласного центру - м. Черкаси.

**Рис. 2.2.1. Карта села Свидівок**

**Рис. 2.2.2. Адмін приміщення с.Свидівок**

Село виникло на підвищеному березі серед численних боліт, оточених непрохідними лісами.

**Рис.2.2.3. Візуалізація берегу Дніпра**

**Рис. 2.2.4. Візуалізація лісів**

В лісах було багато хутряних звірів, а по болотах водилась водоплавна птиця. В даний час місце першого поселення не заселене, а відходить під пасовище. Це урочище носить назву Церковне, бо тут в 1672 році була побудована перша церква.

З розповідей старожилів відомо, що заснування села розпочалося в кінці 17 століття. Першими поселенцями були рибалки.

Перша церква була збудована 1672 р., зараз від неї не залишилося й сліду.

Про назву села існує легенда походів і смерті переяславського поміщика отамана Свідова.

Крім того, існує ще легенда, що отаман Свид мав дружину Ганку і сім дочок – сім дівок, звідси і утворилась назва Свидівок.

Перша згадка про Свидівок датується 1740 роком.

У липні 1752 р. гайдамацький загін кількістю 11 чоловік під проводом отамана Кирила Уса здійснив напад на польську шляхту та орендарів.
Село вважалося державним, селяни не видобували кріпаччини, тому населення поповнювалося за рахунок кріпаків-утікачів.

У 1873 р. у старій найманій хаті була відкрита перша церковно-приходська школа.

У 1917—1921 роках у селі кілька разів змінювалась влада. Остаточну владу отримали більшовики.

У 1925–1926 р.р. — створено артіль «Червоний бондар», члени якої займалися деревообробкою. Перший голова артілі — Жалдак Пилип Захарович. У 1931 р. артіль перейменовано на «Прогрес». Головою артілі було обрано Борисенка Петра Івановича. Зараз на території артілі міститься фабрика кухонних меблів «Прогрес».

У 1928 р. створення першої організації спільного обробітку землі (СОЗ). Перший СОЗ, очолюваний Горником Демидом Дмитровичем, було формально приєднано до Василицького СОЗу «Надія».

У 1929 р. у селі було збудовано нову школу. У 1931 р. — клуб, дитячі ясла, медпункт.

19 серпня 1941 р. — село захопили війська гітлерівської Німеччини. Були розстріляні голова сільради Жирний Семен Гнатович, активіст Давид Горник, 14-літня піонерка Соня Коваль, колгоспниці Терещенко Варка, Борисенко Марія Григорівна, Ганна Бабак. На рабську працю до Німеччини було депортовано 80 місцевих юнаків та дівчат.

У вересні 1943 під час Німецько-радянської війни у районі села проводилась висадка Дніпровського десанту, а пізніше поруч проходило форсування Дніпра радянськими військами.

14 листопада 1943 р. села Свидівок та Сокирне були повністю звільнені від німців і знову потрапили під окупацію російського більшовицького режиму.

У 1952 р. у село проведено електромережі та проводове радіомовлення.

У 1956 р. артіль «Прогрес» приєднали до Руськополянського лісозаводу, а потім до меблевого комбінату «Перше Травня».

У 1956 р. у селі було збудоване нове приміщення клубу з бібліотекою.

1992 р. — початок загальної газифікації села шляхом кооперування коштів громадян.

4 листопада 1995 р. — запалено символічний блакитний газовий факел, що знаменувало завершення першої черги газифікації.
У лютому 2014 року центральна вулиця Леніна була перейменована на вулицю Небесної сотні.

Завдяки несприятливій болотяній місцевості село дуже розкидане. В даний час болота осушили і село перебудовується. З’явилися нові вулиці міського типу з добротними будинками, село зовсім змінило свій вигляд. Поступово територія села розширювалась і кількість населення збільшувалось.

**Адміністративний поділ**

Райони села Свидівок: Дубина, Центр, Багатий Хутір, Прокопівщина, Стара ферма, Лисачка, «Прогрес», «Світанок», «Селена».

**Культура**

У селі успішно працює Будинок культури. У 1985 р. при ньому було створено самодіяльний вокально-танцювальний ансамбль «Обереги». У 1987 р. колективу присвоєно звання «народний». Колектив гастролював районами Черкаської області, побував у Києві та багатьох обласних центрах України, а також і за кордоном — у Росії, Молдові, Угорщині, Румунії, Естонії, Польщі, Чехії та Словаччині.

При Будинку культури створені та працюють аматорські колективи: «Обереги», чоловічий квартет «Оберіг», танцювальний ансамбль «Свидівчанка», які мають звання – народного.

Художня самодіяльність повністю забезпечена сценічними костюмами та належним сценічним інвентарем.

**Рис. 2.2.5. Народний аматорський колектив «Свидівчанка» та Народний аматорський колектив пісні і танцю «Обереги»**

**Рис.2.2.6. Чоловічий квартет «Оберіг»**

При Будинку культури працює бібліотека, яка дуже популярна серед населення сіл, тому що її книжковий фонд постійно поповнюється новою художньою літературою. В бібліотеці проводяться постійно книжкові виставки.

**Рис. 2.2.7. Бібліотека с.Свидівок**

У селі є дві церкви — православна (храм Покрови Богородиці УПЦ) та баптистська (церква християн-баптистів віри Євангельської). У центрі розташований пам'ятник мешканцям села, загиблим під час Великої вітчизняної війни.

З 2005 року йде активне захоплення берегів Дніпра та їх забудова. Знищено природний заказник та рибні нерестилища. Село відгороджене від Дніпра 4-х метровим бетонним муром, за яким будують свої маєтки представники різних владних структур.

**Рис. 2.2.8. Пам’ятні знаки с.Свидівок**

На території села Свидівок діє багатофункціональний спортивний майданчик. У кожній частині села встановлено дитячі майданчики в кількості 3 шт.

**Рис. 2.2.9. Дитячий майданчик с.Свидівок (центр)**

**Рис. 2.2.10. Спортивний майданчик с.Свидівок**

## Селище Сокирна

**Рис. 2.2.11. Карта с-ща Сокирна**

У вересні 1943 під час Німецько-радянської війни в районі села проводилась висадка Дніпровського десанту, а пізніше поруч проходило форсування Дніпра радянськими військами.

У 1985 році на одній із туристичних баз с. Сокирна знімалися сцени художнього фільму «Сезон чудес» за участю Алли Пугачової.

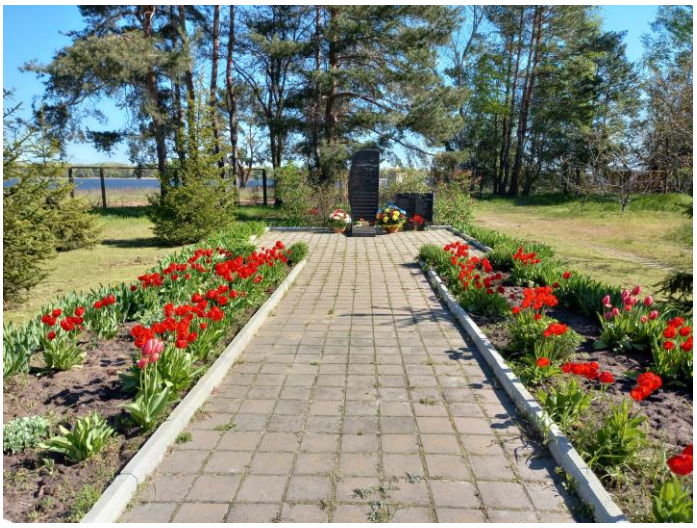

**Рис. 2.2.12. Пам’ятні знаки с-ща Сокирна**

## Село Будище

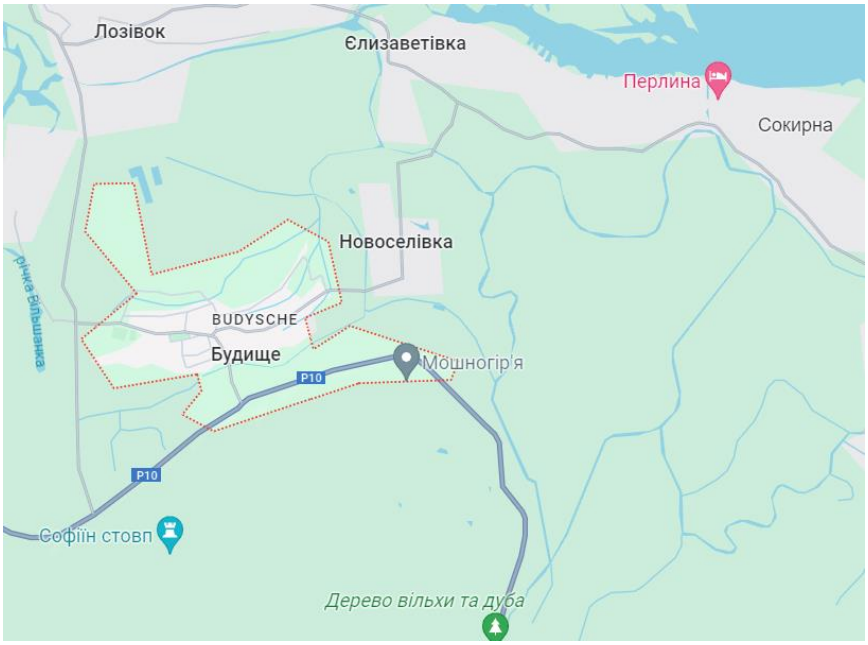


**Рис. 2.2.13. Карта села Будище**

Село розташоване за 25 кілометрів від міста Черкаси, районного і обласного центру, та за 4 км від річки Дніпро.

**Рис. 2.2.14. Адміністративне приміщення сільської ради с.Будище**

За 2,5 км знаходиться с. Лозівок, яке межує з селом Єлізаветівка. А на відстані 1 км на схід від Будищ розташувалося с. Новоселівка. З південної сторони село обмежене грядою Мошенських гір. Із західної сторони будищенські землі омиває річка Вільшанка, яка впадає в Дніпро, а з півночі і сходу село обрамлене лісами.

**Рис. 2.2.15. Церква в центрі с.Будище**

Територія села заселена дуже здавна, про що свідчать численні археологічні знахідки: близько села Лозівок виявлені три поселення епохи пізньої бронзи — (тисяча років до н. е.), уламки кераміки скіфської пори (VI ст. до н. е.), поселення Черняховської культури (II—V ст. н. е.) та інше.

Населений пункт під назвою Будище виник на північних схилах Мошенської гряди, неподалік Дніпра, в другій половині XVIII століття. Появі населеного пункту передував промисел по заготівлі і переробці лісу: стовбури спиляних дерев вивозили, а залишки деревини йшли на виробництво дьогтю, або

спалювалися. Частина попелу використовувалася для виробництва поташу. Такі виробництва іменувалися «буда». Слово «буда» походить від німецького «Bude», що в перекладі означає намет, будка, сторожка. З часом навколо таких виробництв по переробці деревини утворювалися поселення.

Перша письмова згадка про село Будище, за деякими даними, відноситься до 1036 року. В 20-х роках XI ст. до 1036 р. селом володів князь Мстислав, брат київського князя Ярослава.

За Андрусівською угодою 1667 року село опинилося на території, що була нейтральною між Російською державою і Польщею. Ще одна письмова згадка про Будище міститься в «Описи местечкам, селениям и деревням, состоящим в Черкасском уезде…», складеної на підставі ревізії в 1795 році.

Під час Коліївщини через село ймовірно проходив повстанський отаман Микита Швачка.

У XVIII ст. землі втратили свою незалежність і перейшли у власність польських панів. Спочатку село належало Дмитру Вишневецькому, пізніше його дочка Урмуля вийшла заміж за польсько-литовського магната Радзивіла. Потім землі перейшли до Мопавського, який продав ці землі Любомирському. Останній проміняв ці території графу Потьомкіну, який за це віддав маєток у Литві.

Граф Потьомкін заповідав села мошнівського куща племінниці пані Енгельгард-Браніцькій. Пані Олександра Енгельгард подарувала маєток дочці Єлизаветі, яка пізніше вийшла заміж за князя Воронцова. 1853 року село мало 119 дворів, у яких проживало 674 особи. Після смерті князя Воронцова у 1856 році землі дістались поміщиці Катерині Балашевій, яка була останньою господаркою села.

У той час, коли село належало князю Воронцову, за його наказом було збудовано так званий стовп Святослава, названого на честь Київського князя Святослава, який тут, здобувши перемогу над печенігами і повертаючись до Києва, — зупинявся зі своїм військом під Мошногір'ям. Цю споруду називали ще Святославова башта, або Балита Святослава. Стовп було збудовано в 1845 році. Це була трикутна споруда на два поверхи. Сюди до башти Святослава після полювання з'їжджалися гості князя на відпочинок. Розповідали, що в ясну погоду із башти було видно Канів, Лівобережжя і навіть дзвіницю Києво-Печерської лаври. Висота Святославової башти сягала майже 58 м та мала 160 східців. Висота від підніжжя гори до вершини башти становила майже 300 м. У період Німецько-радянської війни цю башту було зруйновано.

1896 року село мало 288 дворів та 1543 жителів. У центрі села була школа на три класи. Тут викладалися: буквар і граматика, псалтир, Євангеліє. У селі була одна грамотна людина, яка одержувала газету і читала в центрі села — Кирило Іващенко.

1917 року село входить до складу УНР. Внаслідок поразки Перших визвольних змагань село надовго окуповане більшовицькими загарбниками.

Після закінчення українсько-більшовицької війни жителі Будищ почали відновлювати зруйноване і розорене господарство. Приступили до ревізії власності колишніх поміщиків. Від палаців і більшості споруд садиби Воронцових-Балашевих залишилися одні руїни, тому ревізіювати особливо було нічого. Про минуле нагадувала лише Святославова башта. У січні 1921 року було ухвалене рішення про узяття пам'ятника архітектури під охорону держави.

Першим головою сільської ради був Б. М. Ґуля. Колгосп у селі організовано в жовтні 1929 р. на конфіскованому подвір'ї М. Л. Хижняка. Першим головою колгоспу був Г. Котляренко. При організації колгоспу було 32 пари волів, 80 коней, 2 корови, 12 голів свиней.

Із 7 березня 1923 року Будище входить до складу новоутвореного Черкаського району. Після розформування в березні 1925 року Білозірського району утворюється Мошенський район, до складу якого, серед інших увійшло і Будище. У тому ж році в населених пунктах, у яких число жителів перевищувало 1000 чоловік, організовуються сільські ради. Будище стало одним з таких центрів. Під час голодомору 1932—1933 рр. загинуло майже 50 % жителів сіл Будище, Єлізаветівки, Лозівок. Отже в 1932-1933 не всі селяни пережили сталінський геноцид.

18 серпня 1941 року Будище і довколишні населені пункти окупували німецькі війська.

Для боротьби проти німців Кремль почав створювати загони партизанів. Одним з перших в Мошногор'ї було утворено радянський партизанський загін чисельністю 52 особи, невдовзі знищений. Весною 1943 році в лісах біля Будищ знову з'явився партизанський загін, очолюваний Григорієм Іващенком, у який вступило понад 40 чоловік. Дії підпільників викликали серйозну стурбованість гітлерівців. Вони почали концентрувати свої підрозділи, стягувати поліцію, щоб провести масову облаву і знищити партизан. Командир батальйону Ф. Савченко ухвалює рішення відвести партизан з-під удару і передислокуватися в ліси Холодного Яру. Загін пройшов через ряд сіл Черкаського і Чигиринського районів, йому довелося вступати в бої з угорськими і румунськими солдатами, а також місцевими поліцаями.

Але в холодноярських лісах партизани не затрималися. Обставини змусили їх повернутися в Черкаський ліс. Радянські партизани не давали спокою гітлерівцям. Було очевидно, що німці збираються помститися за напади партизан і зігнати свою злість на місцевих жителях. Передуючи погрозам німців і поліцаїв щодо знищення населення села Будище за допомогу партизанам, керівництво партизанського загону вирішило 23 вересня 1943 року почати евакуацію жителів села Будище в ліс. Одночасно не припинялися дії партизан проти гітлерівців. 13 жовтня загін десантників і партизан на околиці села Будище здійснив напад на німецьку колону. У бою убили німецького полковника, як потім виявилося — начальника Мошенського гарнізону Гофмана. Виявивши мертвого полковника і його ад'ютанта, гітлерівці вирішили влаштувати відплатну акцію.

На 20 жовтня німці призначили спалювання села Будище і знищення жителів, що залишилися в ньому. Поліцаї повинні були о 8 годині ранку зігнати за село жителів і розстріляти. Але остерігаючись нападу партизан, вони зібрали жінок і дітей і погнали їх в Мошни, щоб разом з місцевими комуністами спалити всіх в Мошенській церкві. Пограбувавши підгірну частину села, поліцаї на чолі з начальником будищанской поліції почали підпалювати будівлі. Так було майже вщент спалене село. Згідно з «Актом надзвичайної державної комісії з розслідування лиходійств фашистів», складеним незабаром після звільнення, у населеному пункті «…знищено на 100 % — 474 будинків, зруйновано на 50 % — 11 будинків, …». Із 500 будинків залишилося 20 будівель. У Німецько-радянській війні загинуло 270 жителів села.

У післявоєнний період розвивається колгоспне виробництво. Об'єднуються колгоспи села Лозівок і села Будище в один — «Перемога». Організовується спільна сільська рада. З кожним роком зростає сільськогосподарське виробництво. У 1972 році проведена реорганізація колгоспу «Перемога» в радгосп.

1958 року збудовано приміщення сільської ради, 1960 — ФАП, Будинок культури, 1978 — дитячий садок на 140 місць, 1988 — середню школу на 400 учнів.

На сьогодні село Будище має 655 дворів (1750 жителів), Лозівок — 356 дворів (677 жителів), Єлизаветівка — 107 двори (109 жителі), Новоселівка — 51 дворів (59 жителів).

В селі діє птахофабрика «Перемога», що 1999 року увійшла в компанію «Миронівський хлібопродукт» (власник — Юрій Косюк). 2002 року на фабриці проведено модернізацію, після чого почалося виробництво м'яса курей під брендом «Наша Ряба».

У селі жив та похований художник Едуард Гудзенко.

**Рис. 2.2.16. Спортивний майданчик с.Будище**

**Рис. 2.2.17. Пам’ятні знаки с.Будище, с.Лозівок, с.Єлизаветівка**

**Село Лозівок**

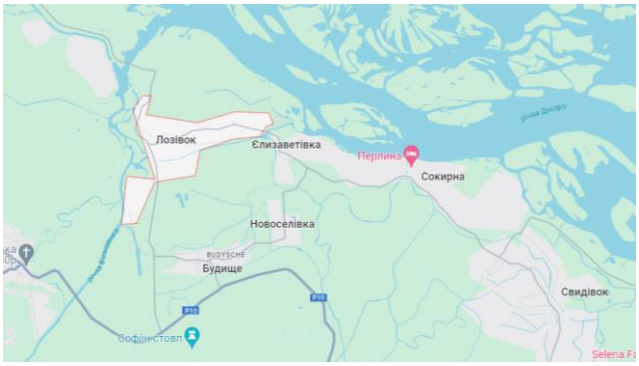


**Рис. 2.2.18. Карта села Лозівок**

Село Лозівок знаходиться на правому березі річки Вільшанка. Розташоване за 28 км від обласного і районного центру — міста Черкаси. Є одним із підмошногірських сіл черкаського Подніпров'я.

Назва села походить від заростей лози в навколишній місцевості. Ще у документах 19 століття згадується назва урочище Лозова дубина між Лозівком, Будищем і Єлизаветівкою. Сама назва утворилася від апелятиву «лоза» з додаванням суфіксу -ок.

До соціальної інфраструктури села нині входять будинок культури, бібліотека, дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Сонечко», Комунальний заклад «Центр надання соціальних послуг», фельдшерсько-акушерський пункт. У сільському клубі діють гуртки танцювальний та сучасної естрадної пісні.

За релігійною ознакою більшість жителів села православні і відносяться до Будищанської парафії церкви Іоана Златоуста УПЦ КП. У селі є також невеликі протестантські громади баптистів, євангелістів та суботників.

**Рис. 2.2.19. Пам’ятні знаки с.Лозівок**

**село Єлизаветівка**

**Єлизаве́тівка** — підпорядковане Будищенській сільській територіальній громаді. У селі мешкає 109 людей.

**Рис. 2.2.20. Карта села Єлизаветівка**

**Рис. 2.2.21. Пам’ятний знак с.Єлизаветівка**

**Село Новоселівка**

**Новосе́лівка** — село підпорядковане Будищенській сільській територіальній громаді. У селі мешкає 59 осіб. Відстань до райцентру становить близько 26 км і проходить автошляхом **Р10**.

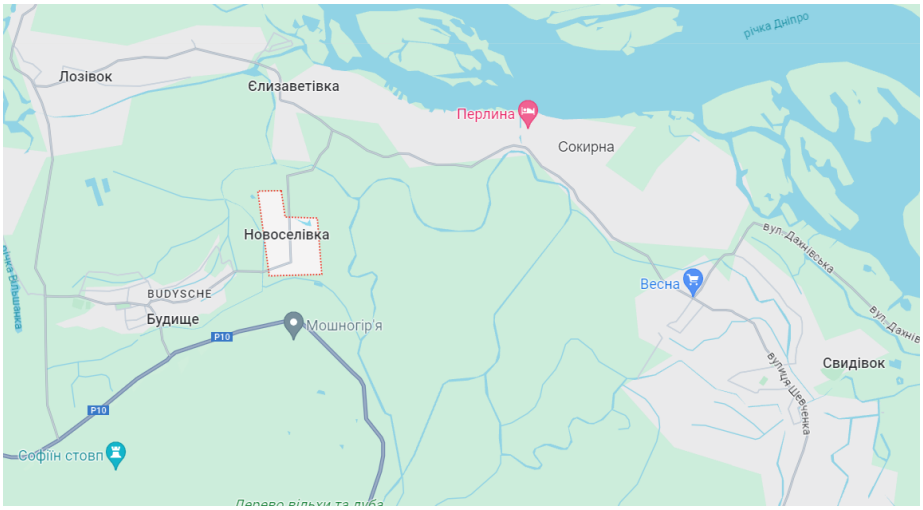


**Рис. 2.2.22. Карта села Новоселівка**

## 2.3. Земельні і природні ресурси

Рельєф сільської територіальної громади хвиляста рівнина з незначними коливаннями. Територією громади протікають річки Вільшанка та Дніпро.

Ґрунти громади родючі, тому користуються попитом в аграріїв. Найкрупніші орендарі земель сільськогосподарського призначення:

1) ДП "Перемога Нова";
2) ТОВ "ЗЕРНОВА КОМПАНІЯ "ХОРС";
3) ФОП Фоменко О.Є.;
4) ТОВ "НВФ "Урожай";
5) СТОВ "Продовольчий Альянс";
6) ФГ Литвин.

Загальна площа Будищенської сільської територіальної громади становить 148,83 км$^2$, в тому числі:

- землі сільськогосподарського призначення – 22,86;
- землі житлової та громадської забудови – 6,6;
- землі водного фонду – 0,4;
- землі лісогосподарського призначення – 63,47;
- землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення – 1,28;
- землі загального користування – 54,22.

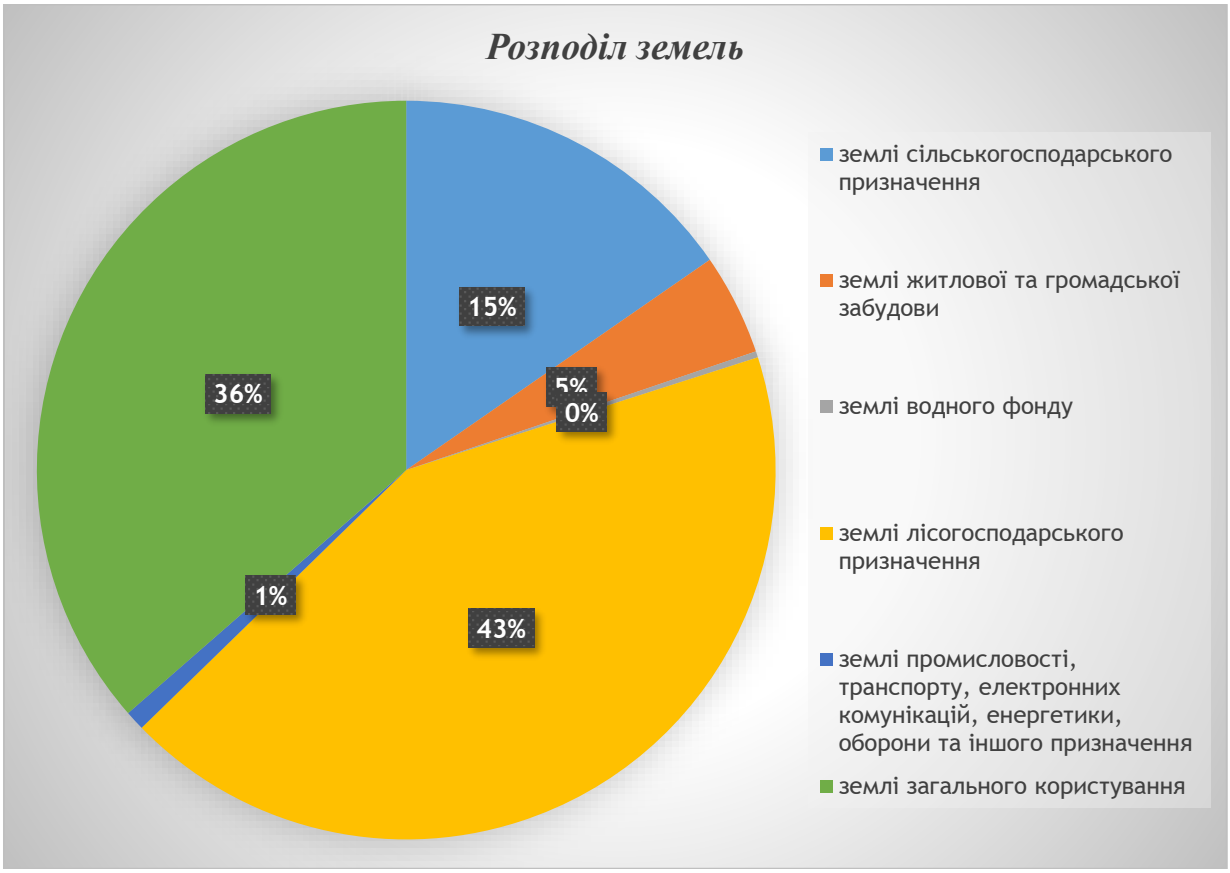


**Рис. 2.3.1. Структура земель Будищенської сільської територіальної громади**

## 2.4. Населення і демографічна ситуація

Загальна кількість населення громади, на 01.01.2023р. складає 5300 осіб. В табл.2.4.1. показано чисельність населення загальна по громаді та в розрізі населених пунктів табл.2.4.2.

**Табл. 2.4.1. Чисельність населення і демографічна ситуація**

| № з/п | Категорія | К-сть людей |
|---|---|---|
| 1 | Діти 0-5 | 189 |
| 2 | Діти 6-14 | 526 |
| 3 | Підлітки 15-17 | 171 |
| 4 | 18-35 жінки | 507 |
| 5 | 18-35 чоловіки | 535 |
| 6 | 36+ жінки | 993 |
| 7 | 36+ чоловіки | 1002 |
| 8 | Пенсіонери за віком жінки | 838 |
| 9 | Пенсіонери за віком чоловіки | 539 |
| 10 | Загальна кількість людей | 5300 |

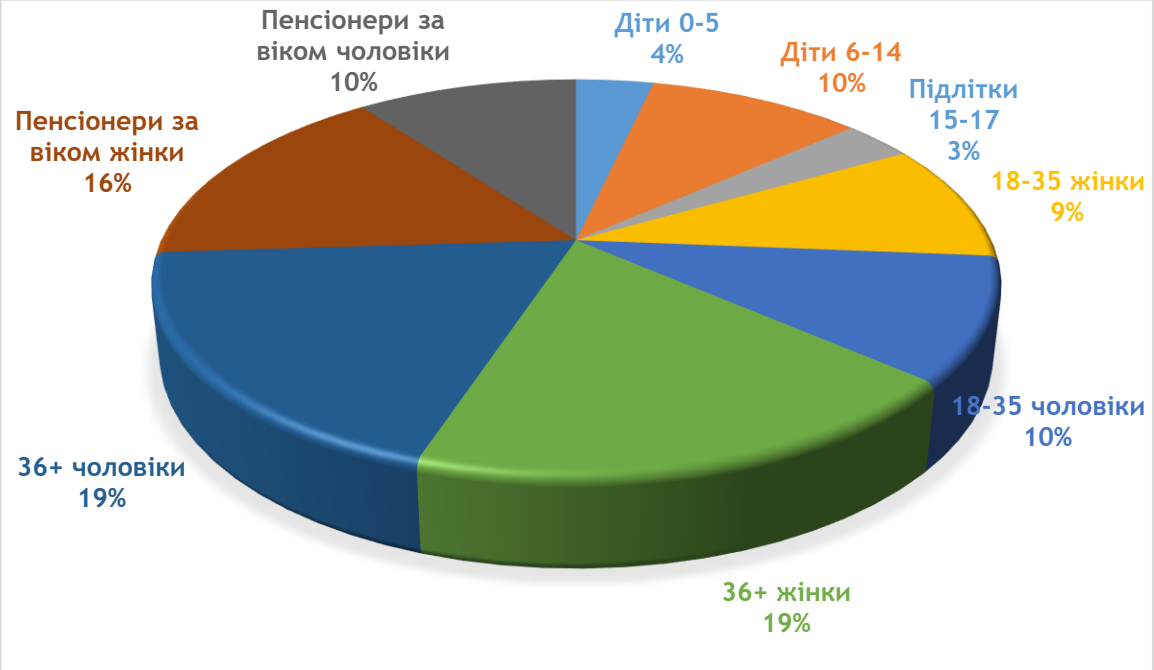


**Рис.2.4.1. Вікова структура населення громади**

**Табл. 2.4.2. Кількість населення, людей в розрізі населених пунктів**

| № з/п | Населений пункт | К-сть осіб |
|---|---|---|
| 1 | с.Свидівок | 2506 |
| 2 | с-ще. Сокирна | 199 |
| 3 | с.Лозівок | 677 |
| 4 | с.Єлизаветівка | 109 |
| 5 | с.Новоселівка | 59 |
| 6 | с.Будище | 1750 |

**Табл. 2.4.3. Кількість пенсіонерів та людей, які отримують соціальну допомогу**

| № з/п | Категорія | К-сть осіб |
|---|---|---|
| 1 | Інваліди ІІ Світової війни | 1 |
| 2 | Учасники бойових дій | 44 |
| 3 | Чорнобильці | 26 |
| 4 | Особи з інвалідністю всіх груп | 413 |
| 5 | Багатодітні сім'ї | 47 |
| 6 | Діти багатодітних сімей | 158 |
| 7 | Діти з числа осіб з інвалідністю | 18 |
| 8 | Діти – сироти | 1 |
| 9 | Одинокі матері | 28 |
| 10 | Діти під опікою | 4 |

**Рис. 2.4.1. Гістограма чисельність населення**

**Табл. 2.4.4. Статистика соціальних груп в розрізі населених пунктів**

| № з/п | Населений пункт | Особи з інвалідністю | УБД – вет.ВВВ | УБД-АТО/ООС | ВПО | Особи похилого віку (70+) | Сім'ї, які перебувають в СЖО |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | с.Свидівок | 200 | 1 | 22 | 180 | 290 | 5 |
| 2 | с-ще Сокирна | 14 | - | 2 | 38 | 28 | - |
| 3 | с.Лозівок | 44 | - | 4 | 135 | 100 | 1 |
| 4 | с.Єлизаветівка | 6 | - | - | 27 | 10 | 1 |
| 5 | с.Новоселівка | 6 | - | - | 15 | 2 | - |
| 6 | с.Будище | 132 | - | 12 | 451 | 300 | 1 |

**Табл. 2.4.5. Зайнятість населення сільської територіальної громади**

| № з/п | Населений пункт | Усього населення | Зайняті | Безробітні |
|---|---|---|---|---|
| **1** | **с.Свидівок** | 2506 | 1417 | 654 |
| **2** | **с-ще Сокирна** | 199 | 106 | 66 |
| **3** | **с.Лозівок** | 677 | 324 | 62 |
| **4** | **с.Єлизаветівка** | 109 | 50 | 15 |
| **5** | **с.Новоселівка** | 59 | 33 | 11 |
| **6** | **с.Будище** | 1750 | 900 | 230 |

Основною проблемою сьогодення є відтік прогресивної, креативної молоді, що не дає змоги повноцінно забезпечувати розвиток всіх сфер діяльності в громаді. Для перелому негативної тенденції в основу Стратегії сталого розвитку громади покладено створення в ОТГ комфортного середовища – підвищення якості життя та появи у громадян впевненості у майбутньому. Кінцевою метою є доведення доступної якості життя в громаді до рівня, вищого за доступний, а для окремих категорій спеціалістів (учителів, лікарів, працівників галузей економіки, що розвиватимуться відповідно до Стратегії) – вищою настільки, щоб заохотити такі категорії до переїзду у громаду.

## 2.5. Фінансовий стан та бюджет громади

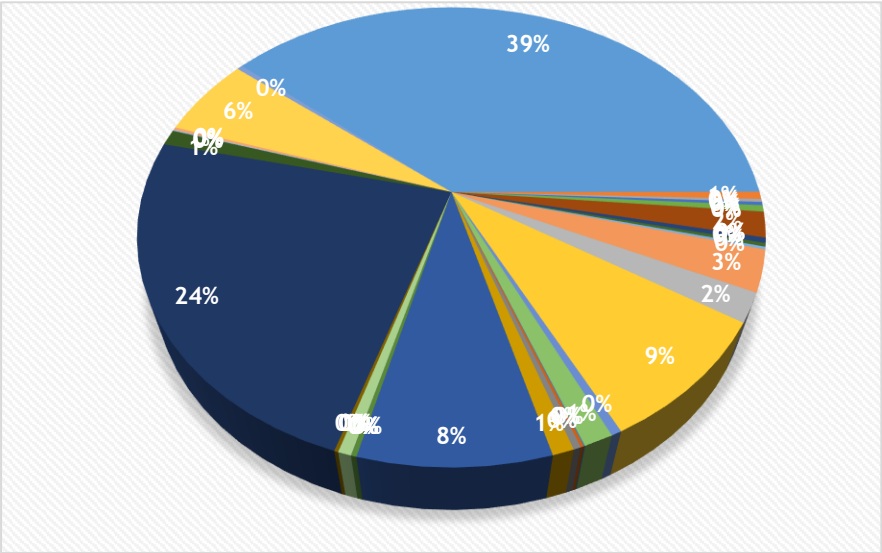


**Рис. 2.5.1. Структура надходжень бюджету громади за 2021 рік**

**Табл. 2.5.1. Доходи бюджету, млн.грн.**

| Найменування | Фактичне надійшло 2021 | Фактичне надійшло 2022 | Фактичне надійшло на 30.06.2023 |
|---|---|---|---|
| Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку у вигляді заробітної плати | 20,25139548 | 25,08437739 | 14,11746723 |
| Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку інших ніж заробітна плата | 0,26777079 | 0,66550264 | 0,37434271 |
| Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується фізичними особами за результатами річного декларування | 0,11292169 | 0,14564139 | 0,09806075 |
| Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності | 0,000166 | 0,011377 | 0,042344 |
| Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування | 0,12004392 | 0,00 | 0,00 |
| Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування) | 0,233361498 | 0,25428321 | 0,104531222 |
| Рентна плата за користування надрами для видобування інших корисних копалин загальнодержавного значення | 0,00164475 | 0,00231753 | 0,00116288 |
| Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів | 0,92819968 | 0,00 | 0,00 |
| Акцизний податок з реалізації виробниками та/або імпортерами, у тому числі в роздрібній торгівлі тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, що оподатковується згідно з підпунктом 213.1.14 пункту 213.1 статті 213 Податкового кодексу України | 0,00 | 0,44213384 | 0,41204636 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів (крім тих, що оподатковуються згідно з підпунктом 213.1.14 пункту 213.1 статті 213 Податкового кодексу України) | 0,00 | 1,12627544 | 0,41489647 |
| Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об`єктів житлової нерухомості | 0,19095785 | 0,21485396 | 0,10606584 |
| Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об`єктів житлової нерухомості | 0,13070723 | 0,12060896 | 0,14941823 |
| Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об`єктів нежитлової нерухомості | 0,09483815 | 0,07370471 | 0,06801352 |
| Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об`єктів нежитлової нерухомості | 1,50672755 | 2,26021233 | 1,08050821 |
| Земельний податок з юридичних осіб | 1,05012564 | 1,49685271 | 0,83197749 |
| Орендна плата з юридичних осіб | 4,49743469 | 3,74575670 | 2,1147504 |
| Земельний податок з фізичних осіб | 0,23919129 | 0,26240483 | 0,12885755 |
| Орендна плата з фізичних осіб | 0,67307188 | 0,56200198 | 0,35230461 |
| Транспортний податок з фізичних осіб | 0,025 | 0,00 | 0,025 |
| Туристичний збір, сплачений юридичними особами | 0,07256 | 0,1182005 | 0,03341547 |
| Туристичний збір, сплачений фізичними особами | 0,17025802 | 0,2286117 | 0,126206 |
| Єдиний податок з юридичних осіб | 0,48697963 | 0,51780734 | 0,18822473 |
| Єдиний податок з фізичних осіб | 4,3248396 | 4,24995617 | 2,4455616 |
| Єдиний податок з сільськогосподарських товаровиробників, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків | 0,12425844 | 0,11576172 | 0,03390866 |
| Частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об`єднань, що вилучається до відповідного місцевого бюджету | 0,00 | 0,014742 | 0,022558 |
| Штрафні санкції за порушення законодавства про патентування, за порушення норм регулювання обігу готівки та про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг | 0,00 | 0,00 | 0,00000032 |
| Адміністративні штрафи та інші санкції | 0,00 | 0,02117700 | 0,00433500 |
| Штрафні санкції, що застосовуються відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» | 0,00 | 0,00 | 0,01 |
| Плата за надання інших адміністративних послуг | 0,00497315 | 0,00932168 | 0,00578621 |
| Адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень | 0,29213 | 0,37626 | 0,34829 |
| Плата за скорочення термінів надання послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, а також плата за надання інших платних послуг, пов'язаних з такою державною реєстрацією | 0,00 | 0,00 | 0,00 |
| Надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності | 0,00004987 | 0,18050488 | 0,0900703 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Державне мито, що сплачується за місцем розгляду та оформлення документів, у тому числі за оформлення документів на спадщину і дарування | 0,00004987 | 0,00004239 | 0,00003001 |
| Інші надходження | 0,09143784 | 0,06659392 | 0,15699758 |
| Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам | 12,3099 | 12,4904 | 7,2913 |
| Дотація з місцевого бюджету на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров`я за рахунок відповідної додаткової дотації з державного бюджету | 0,578 | 0,1011 | 0,0918 |
| Субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету | 0,04075765 | 0,10791619 | 0,027342 |
| Субвенція з місцевого бюджету на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету | 0,10817731 | 0,00 | 0,00 |
| Субвенція з місцевого бюджету за рахунок залишку коштів субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, що утворився на початок бюджетного періоду | 0,00 | 0,00 | 0,018432 |
| Інші субвенції з місцевого бюджету | 2,99142974 | 2,79969027 | 1,436329 |
| Субвенція з місцевого бюджету на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров`я за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету | 0,1835165 | 0,00 | 0,00 |
| **Усього** | **54,26228528** | **60,15493927** | **33,69311535** |
| **Усього (без трансфертів)** | **38,05050408** | **44,65583281** | **24,82791235** |

**Рис. 2.5.1. Структура видатків бюджету громади за 2021 рік**

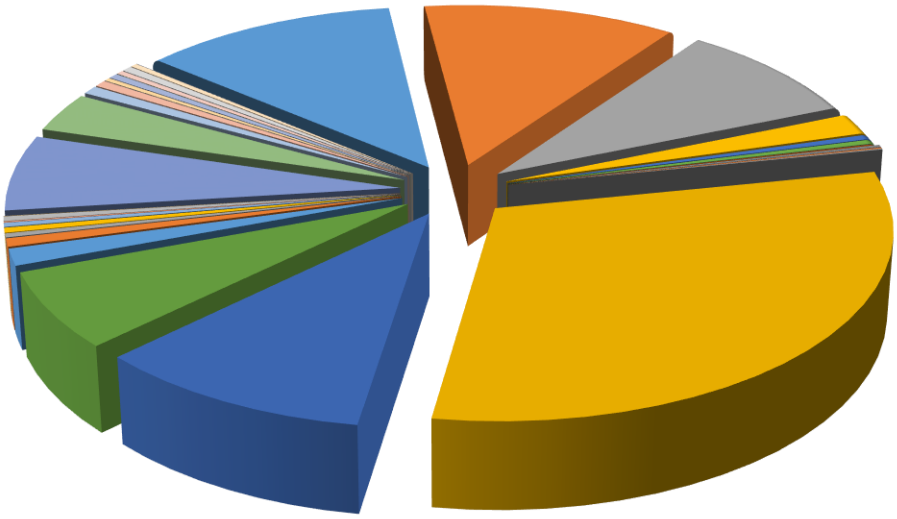

## Табл. 2.5.2. Видатки бюджету з 01.01.2021р. по 30.06.2023р., млн.грн.

| Найменування | 2021 | 2022 | 2023 на 30.06.2023 |
|---|---|---|---|
| **Виконавчий комітет Будищенської сільської ради** | **49,5486115** | **48,95341102** | **27,45230291** |
| **Державне управління** | **10,46389608** | **9,38350391** | **4,30552044** |
| **Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, територіальних громадах** | **10,3840203** | **8,98027124** | **4,26109943** |
| Заробітна плата | 7,81450579 | 6,93008972 | 3,25794587 |
| Нарахування на оплату праці | 1,59981086 | 1,36673015 | 0,65040021 |
| Предмети, матеріали, обладнання та інвентар | 0,35601886 | 0,15614842 | 0,079462 |
| Оплата послуг (крім комунальних) | 0,32572681 | 0,22606177 | 0,13972023 |
| Видатки на відрядження | 0,01656 | 0,0008815 | 0,00 |
| Оплата електроенергії | 0,08942892 | 0,12079842 | 0,05530535 |
| Оплата природного газу | 0,14673428 | 0,17177717 | 0,07085342 |
| Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку | 0,00824947 | 0,001 | 0,00 |
| Інші поточні видатки | 0,02698531 | 0,00678409 | 0,,00741235 |
| **Інша діяльність у сфері державного управління** | **0,00** | **0,40323267** | **0,04442101** |
| **Проведення місцевих виборів** | **0,07987578** | **0,00** | **0,00** |
| **Освіта** | **26,86451128** | **26,63458612** | **14,50095631** |
| **Надання дошкільної освіти** | **9,05178805** | **8,14669005** | **4,57608883** |
| Заробітна плата | 5,77630983 | 5,35439974 | 3,07877565 |
| Нарахування на оплату праці | 1,2605384 | 1,23782879 | 0,66364216 |
| Предмети, матеріали, обладнання та інвентар | 0,61530184 | 0,35013656 | 0,1811349 |
| Продукти харчування | 0,29670986 | 0,0380426 | 0,07661168 |
| Оплата послуг (крім комунальних) | 0,37185117 | 0,32895075 | 0,13861409 |
| Видатки на відрядження | 0,003 | 0,00 | 0,00 |
| Оплата водопостачання та водовідведення | 0,0062393 | 0,00259144 | 0,00128394 |
| Оплата електроенергії | 0,29952441 | 0,22764568 | 0,12541746 |
| Оплата природного газу | 0,0727418 | 0,04889617 | 0,00079495 |
| Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг | 0,34047797 | 0,554982 | 0,307514 |
| Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку | 0,00909347 | 0,00321632 | 0,0023 |
| **Надання загальної середньої освіти закладами загальної середньої освіти** | **5,72369682** | **5,17578916** | **2,63287153** |
| Заробітна плата | 2,98956484 | 2,78473578 | 1,53324963 |
| Нарахування на оплату праці | 0,63846301 | 0,67021335 | 0,33118532 |
| Предмети, матеріали, обладнання та інвентар | 0,49121295 | 0,13993197 | 0,13057437 |
| Медикаменти та перев'язувальні матеріали | 0,00193059 | 0,00 | 0,00 |
| Продукти харчування | 0,24147419 | 0,03050837 | 0,00 |
| Оплата послуг (крім комунальних) | 0,37933555 | 0,15438559 | 0,12337228 |
| Видатки на відрядження | 0,00336 | 0,00015 | 0,00 |
| Оплата водопостачання та водовідведення | 0,00 | 0,00 | 0,00 |
| Оплата електроенергії | 0,28547498 | 0,22969728 | 0,11257295 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Оплата природного газу | 0,40980524 | 0,53652278 | 0,32140698 |
| Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг | 0,276982 | 0,625334 | 0,076850 |
| Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку | 0,00609347 | 0,00431004 | 0,00366 |
| **Надання загальної середньої освіти закладами загальної середньої освіти** | **11,75300162** | **12,43706268** | **7,22921341** |
| Заробітна плата | 9,68054759 | 10,26135606 | 5,96353419 |
| Нарахування на оплату праці | 2,07245403 | 2,17570662 | 1,26567922 |
| **Надання загальної середньої освіти закладами загальної середньої освіти** | **0,09359012** | | **0,00** |
| Заробітна плата | 0,00 | 0,64568338 | **0,00** |
| Нарахування на оплату праці | 0,00 | 0,136915 | **0,00** |
| Оплата послуг (крім комунальних) | 0,09359012 | 0,00 | 0,00 |
| **Інші програми та заходи у сфері освіти** | **0,00252** | **0,00** | **0,00** |
| **Співфінансування заходів, що реалізуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти "Нова українська школа"** | **0,01201971** | **0,00** | **0,00** |
| Предмети, матеріали, обладнання та інвентар | 0,00936871 | 0,00 | 0,00 |
| Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку | 0,002651 | 0,00 | 0,00 |
| **Виконання заходів, спрямованих на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам** | **0,10817731** | **0,00** | **0,00** |
| Предмети, матеріали, обладнання та інвентар | 0,08431831 | 0,00 | 0,00 |
| Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку | 0,023859 | 0,00 | 0,00 |
| **Надання освіти за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами** | **0,04075765** | **0,07991815** | **0,019985** |
| Заробітна плата | 0,03474921 | 0,06550665 | 0,016313 |
| Нарахування на оплату праці | 0,00600844 | 0,0144115 | 0,003672 |
| Предмети, матеріали, обладнання та інвентар | 0,00 | 0,00 | 0,00 |
| **Надання освіти за рахунок залишку коштів за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами** | **0,07896** | **0,0125277** | **0,04279754** |
| Заробітна плата | 0,06338 | 0,01026861 | 0,03514808 |
| Нарахування на оплату праці | 0,01558 | 0,00225909 | 0,00764946 |
| Предмети, матеріали, обладнання та інвентар | 0,00 | 0,00 | 0,00 |
| **Охорона здоров'я** | **0,25121835** | **0,10163764** | **0,03920086** |
| **Централізовані заходи з лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет** | **0,1835165** | **0,00** | 0,00 |
| **Інші програми та заходи у сфері охорони здоров'я** | **0,06770185** | **0,10163764** | **0,03920086** |
| **Соціальний захист та соціальне забезпечення** | **6,00080196** | **7,04046873** | **3,90568223** |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Надання пільг окремим категоріям громадян з оплати послуг зв'язку** | **0,01197331** | **0,01038593** | **0,00411591** |
| **Пільгове медичне обслуговування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи** | **0,03956309** | **0,03465424** | **0,00770149** |
| **Видатки на поховання учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни** | **0,002037** | **0,00** | **0,00** |
| **Надання соціальних гарантій фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги** | **0,1047118** | **0,0723336** | **0,06737158** |
| **Компенсаційні виплати особам з інвалідністю на бензин, ремонт, технічне обслуговування автомобілів, мотоколясок і на транспортне обслуговування** | **0,00652013** | **0,00683403** | **0,003261** |
| **Забезпечення діяльності інших закладів у сфері соціального захисту і соціального забезпечення** | **5,63749663** | **6,58164093** | **3,63443225** |
| **Інші заходи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення** | **0,1985** | **0,33462** | **0,1888** |
| **Культура і мистецтво** | **2,07064704** | **2,15884952** | **1,11769548** |
| **Забезпечення діяльності бібліотек** | **0,30295717** | **0,29481244** | **0,15300817** |
| **Забезпечення діяльності палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля та інших клубних закладів** | **1,76768987** | **1,86403708** | **0,96468731** |
| **Фізична культура і спорт** | **0,15928062** | **0,04142133** | **0,0023189** |
| **Житлово-комунальне господарство** | **1,39373976** | **1,5790531** | **0,71927687** |
| **Забезпечення функціонування підприємств, установ та організацій, що виробляють, виконують та/або надають житлово-комунальні послуги** | **1,13231544** | **1,16412549** | **0,6505454** |
| **Організація благоустрою населених пунктів** | **0,26118734** | **0,36965771** | **0,06873147** |
| **Утримання об'єктів соціальної сфери підприємств, що передаються до комунальної власності** | **0,00023698** | **0,0452699** | **0,00** |
| **Економічна діяльність** | **0,74824764** | **0,00** | **0,11781282** |
| **Здійснення заходів із землеустрою** | | **0,00** | **0,11781282** |
| **Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури за рахунок коштів місцевого бюджету** | **0,74824764** | **0,00** | **0,00** |
| **Інша діяльність** | **0,00** | **0,21958** | 0,00 |
| **Заходи та роботи з територіальної оборони** | **0,00** | **0,21958** | 0,00 |
| **Резервний фонд місцевого бюджету** | | 0,00 | 0,00 |
| **Міжбюджетні трансферти** | **1,59626877** | **1,79431067** | **2,743839** |
| **Субвенція з місцевого бюджету на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах** | **0,00** | **0,00** | **1,5** |
| **Інші субвенції з місцевого бюджету** | **1,51126877** | **1,75152871** | **1,243839** |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів** | **0,085** | **0,04278196** | **0,00** |
| **Фінансовий відділ Будищенської сільської ради** | **0,60138035** | **0,78987139** | **0,42563352** |
| **Державне управління** | **0,60138035** | **0,78987139** | **0,42563352** |
| **Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, територіальних громадах** | **0,60138035** | **0,78987139** | **0,42563352** |
| **Інша діяльність** | | | **0,00** |
| **Резервний фонд місцевого бюджету** | | | **0,00** |
| Всього | 50,14999185 | 49,74328241 | 27,87793643 |

## 2.6. Соціальна інфраструктура

### 2.6.1. Мережа закладів освіти

**Табл. 2.6.1.1. Заклади дошкільної освіти**

| № з/п | Назва закладу | Кількість дітей | Кількість працівників |
|---|---|---|---|
| 1 | ЗДО (ясла-садок) «Струмочок» | 58 | 26 |
| 2 | ЗДО (ясла-садок) «Сонечко» | 24 | 15 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3 | ЗДО (ясла-садок) «Дзвіночок» | 52 | 24 |
| Всього | 3 | 134 | 65 |

**Табл. 2.6.1.2. Заклади загальної середньої освіти**

| № з/п | Назва закладу | Кількість дітей | Кількість працівників |
|---|---|---|---|
| 1 | Будищенський ЗЗСО І-ІІІ ступенів 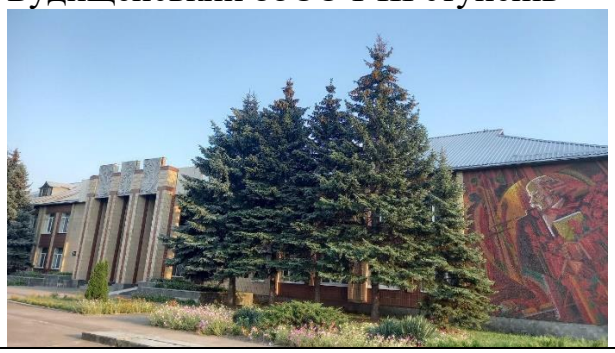 | 240 | 43 |
| 2 | Свидівоцький ЗЗСО І-ІІІ ступенів | 200 | 34 |
| Всього | 2 | 440 | 77 |

**Табл. 2.6.2. Заклади культури та дозвілля**

| № з/п | Назва закладу | Кількість працівників |
|---|---|---|
| 1. | КЗ «Центр культури, дозвілля та спорту» Будищенської сільської ради в т.ч.: | 2 |
| а) | Свидівоцький заклад клубного типу | 5 |
| б) | Будищенський заклад клубного типу | 3 |
| в) | Сільський клуб с.Лозівок | 2 |
| г) | Бібліотека с.Свидівок | 1 |
| д) | Бібліотека с.Будище | 1 |
| е) | Бібліотека с.Лозівок | 1 |
| Всього | | 15 |

**Табл.2.6.3. Заклади з надання соціальних послуг**

| № з/п | Назва закладу | Кількість працівників |
|---|---|---|
| 1. | КЗ «Центр надання соціальних послуг» Будищенської сільської ради в т.ч.: | 51 |
| а) | відділення стаціонарного догляду | 20 |
| б) | відділення соціальної допомоги вдома | 28 |
| в) | відділення соціальної роботи | 3 |

## 2.6.4. Мережа закладів охорони здоров'я

На території Будищенської сільської територіальної громади здійснюють свою діяльність заклади: Комунальне некомерційне підприємство «Черкаський районний центр первинної медико-санітарної допомоги» та Комунальне некомерційне підприємство «Черкаська районна лікарня с.Мошни» Мошнівської сільської ради.

**Табл.2.6.4.1.Заклади охорони здоров'я**

| № з/п | Назва закладу | Кількість |
|---|---|---|
| 1. | Амбулаторія загальної практики сімейної медицини с.Будище | 1 |
| 2. | Амбулаторія загальної практики сімейної медицини с.Свидівок | 1 |

| | | |
|---|---|---|
| 3. | Фельдшерський пункт с.Лозівок | 1 |
| 4. | Фельдшерський пункт с-ще Сокирна | 1 |

## 2.7. Інфраструктура торгівлі та послуг

Мережа закладів торгівлі та громадського харчування на території громади розвинена неоднорідно відносно населених пунктів.

**Табл.2.7.1. Мережа закладів торгівлі та громадського харчування**

| № з/п | Вид діяльності | Кількість закладів |
|---|---|---|
| 1 | Аптека | 2 |
| 2 | Кафе | 1 |
| 3 | Продуктові магазини та кіоски | 19 |
| 4 | Магазини господарських товарів | 4 |
| 5 | Ритуальний магазин | 1 |
| 6 | Перукарні (салони краси) | 2 |
| 7 | Готельно-ресторанні комплекси | 3 |
| 8 | Санаторій | 1 |
| 9 | Туристичні бази відпочинку | 67 |

## 2.8. Транспорт, інфраструктура і зв’язок

Всі населені пункти громади з'єднані дорогами з твердим покриттям. Наявна дорожня інфраструктура перебуває у не дуже доброму стані. Основними проблемами доріг на даний час є збільшення руху великовагових транспортних засобів, фактична маса яких перевищує встановлені нормативи.

Послуги з пасажироперевезення в громаді надає 1 підприємець – ФОП Синьоок І.І., який обслуговує 2 маршрути: 121 – Черкаси – Сокирна та 125 – Черкаси – Будище. Якість послуг, що надаються – незадовільна.

Швидкісний інтернет наявний у всіх населених пунктах громади.

У віддалених населених пунктах доступ до мережі інтернет забезпечує: «Укртелеком», «Інтертелеком», «Київстар», «Lifecell» та «Vodafon».

Телефонний зв'язок забезпечує - «Укртелеком», та мобільні оператори: «Київстар», «Lifecell» та «Vodafon».

На території громади працює 2 відділення «Укрпошта» та 2 відділення «Нова пошта».

## 3. Результати SWOT – аналізу розвитку громади

Проаналізувавши статистичні данні, спираючись на результати опитування думки мешканців, члени Робочої групи визначили сильні та слабкі сторони, виявили можливості та загрози розвитку громади, шляхом проведення загального SWOT-аналізу. SWOT-аналіз став підставою для підготовки реалістичних планів дій, які повинні допомогти Будищенській сільській територіальній громаді максимально скористатися існуючими порівняльними перевагами та мінімізувати ризики. Аналіз внутрішніх факторів та використання потенціалу населених пунктів громади (слабкі та сильні сторони) було проведено на підставі Постанови Кабінету Міністрів України № 1186 від 16 листопада 2011 року за наступними категоріями:

- Природно-ресурсний потенціал;
- Економічний потенціал;
- Науково-технічний потенціалі;
- Стан навколишнього природного середовища;
- Трудовий потенціал;
- Рекреаційний потенціал;
- Рівень природо-технічної безпеки;
- Просторово-економічний потенціал;
- Людський потенціал;
- Розвиток інфраструктур.

**Табл. 3.1. Аналіз внутрішніх чинників (слабких і сильних сторін)**

| | |
|---|---|
| Природно-ресурсний потенціал | |
| Сильні сторони | - М'який клімат;<br>- Значні масиви хвойно-листяних лісів;<br>- Мальовничі ландшафти;<br>- Наявність привабливих рекреаційних ресурсів на території громади;<br>- Протікають річки: р. Дніпро, р. Вільшанка;<br>- Рівень природної родючості ґрунтів переважно досить високий |
| Слабкі сторони | - Відсутність переліку вільних площ для сільгоспвиробництва, городництва, тепличного господарства |
| Науково-технічний потенціал | |
| Сильні сторони | |
| Слабкі сторони | - Низький рівень впровадження наукових розробок в економіку громади;<br>- Низький рівень інноваційно-інвестиційної діяльності;<br>- Слабко впроваджуються ІТ-технології в систему управління, у тому числі технологічними процесами;<br>- Відсутність координації взаємодії науки, бізнесу та освіти |
| Стан навколишнього природного середовища та рівень природно-технічної безпеки | |
| Сильні сторони | - Вивіз сміття забезпечено комунальним підприємством громади, - КП «Турбота 2011» |
| Слабкі сторони | - Водозабезпечення та водовідведення частини населення громади є головною проблемою та одним з пріоритетних напрямків роботи Будищенської сільської ради, розв'язання яких необхідне для збереження |

| | |
|---|---|
| | здоров'я населення, поліпшення умов діяльності і підвищення рівня життя людей в громаді.<br>- В санітарно-гігієнічному відношенні якість води частково відповідає вимогам ДСТ 2874-82 “Вода питна”.<br>- Джерелами викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря є автотранспорт, промислові підприємства;<br>- Вагомий внесок у забруднення атмосфери додають об’єкти ДП «Перемога Нова», що функціонує на території громади;<br>- Відсутність контролю за станом атмосферного повітря в населених пунктах громади;<br>- Водойми знаходяться здебільшого в незадовільному санітарно-гігієнічному стані, місцями засмічені, зарослі водоростями, заболочені.<br>- Головними забруднювачами поверхневих вод - є загальний природний поверхневий стік, що формується на території приватного сектору<br>- Водойми потребують оздоровлення і розробки проектів зі встановлення меж прибережних захисних смуг та водоохоронних зон з винесенням в натуру;<br>- Джерелами локального забруднення є несанкціоновані звалища |
| Людський та трудовий потенціал | |
| Сильні сторони | - Близькість до міста Черкаси, створює сприятливі умови для реалізації можливостей, здібностей і потреб у працевлаштуванні мешканців громади;<br>- Система освіти представлена дитячими дошкільними установами, загальноосвітніми школами |
| Слабкі сторони | - Відставання рівня розвитку соціальної сфери від потреб населення;<br>- Високий відсоток зареєстрованих безробітних з вищою освітою;<br>- Відтік трудових ресурсів до міста Черкаси та ін.;<br>- Наявність дефіциту кваліфікованих кадрів;<br>- Відсутність програм навчання та підтримки малого та середнього бізнесу |
| Рекреаційний потенціал | |
| Сильні сторони | - Сприятливі для лікування та відпочинку природно-кліматичні умови;<br>- Функціонують приватні установи відпочинку та туризму;<br>- Ландшафтні ресурси, які можуть бути використані для короткочасного відпочинку |
| Слабкі сторони | - Сучасне курортно-рекреаційне господарство не відповідає вимогам оптимального функціонування;<br>- Недостатній ступінь комфортності курортно-рекреаційних зон, що не відповідають міжнародним стандартам якості обслуговування відпочиваючих, вузький набір рекреаційних послуг;<br>- Відсутність достатньої кількості упорядкованих місць відпочинку на водних поверхнях;<br>- Внаслідок різних причин в 2000-х роках власники лікувально-оздоровчих закладів, що функціонували на території громади припинили свою діяльність в цій сфері, перейшли у власність інших юридичних та фізичних осіб (приватну власність) |
| Просторово-економічний потенціал | |
| Сильні сторони | - Територія громади, може взяти на себе функцію розвантаження м. Черкаси:<br>- розміщення рекреаційно-туристичних комплексів |

| | |
|---|---|
| Слабкі сторони | - Відсутність Генерального плану території;<br>- Необхідність розробки містобудівної документації (план зонування, детальні плани території);<br>- Необхідність проведення інвентаризації землі |
| Розвиток інфраструктур | |
| Сильні сторони | - Наявність інфраструктури дошкільної та загальної середньої освіти |
| Слабкі сторони | • Заклади культури не модернізуються (зупинився розвиток);<br>• Незадовільний стан дорожнього покриття та невідповідність нормативам технічних параметрів проїзних частин;<br>• Незадовільний фінансовий стан підприємства, що надає послуги з благоустрою та відповідає за поводження з побутовими відходами;<br>- Недостатній кадровий резерв працівників бюджетних установ (вчителі, лікарі, працівники культури та спорту);<br>- Відсутність коштів для впровадження сучасних технологій з енергозбереження;<br>- Незадовільний стан матеріально-технічної бази закладів освіти, культури та спорту;<br>- Відсутність облаштованих укриттів в закладах освіти, культури, соціальної сфери громади |
| Бізнес середовище | |
| Сильні сторони | - Підприємства малого бізнесу працюють практично в усіх видах економічної діяльності господарського комплексу громади |
| Слабкі сторони | - Відсутність фінансової підтримки підприємств<br>- Низький рівень проектного менеджменту;<br>- Низький рівень залучення інвестицій в економіку громади;<br>- Відсутній Бізнес-інкубатор, Бізнес-центр, тренінговий центр для підвищення знань підприємців, консультування з питань інвестування, організації діяльності малого і середнього бізнесу, не розроблені програми навчання для підприємців;<br>- Відсутність дешевих фінансово-кредитних ресурсів для бізнесу;<br>- Відсутня співпраця бізнесу і спеціалізованих навчальних закладів щодо підготовки працівників необхідних спеціальностей та кваліфікацій |

Аналіз співвідношення потенціалу громади із зовнішнім середовищем (можливості та загрози) було проаналізовано за наступники категоріями:
- Зовнішньоекономічна та зовнішньополітична ситуація;
- Макроекономічна ситуація;
- Геоекономічне та геополітичне положення;
- Демографічна та соціальна ситуація.

**Табл. 3.2. Аналіз зовнішніх чинників (можливості і загрози)**

| | |
|---|---|
| Зовнішньоекономічна та зовнішньополітична ситуація | |
| Можливості | - Визначення зрозумілого зовнішньополітичного державного курсу (створення умов для зовнішнього інвестора, розвитку українського бізнесу);<br>- Інтеграція в ЄС;<br>- Поліпшення іміджу України; |

| | |
|---|---|
| | - Проведення реформ;<br>- Децентралізація влади;<br>- Адаптація системи освіти до умов соціально орієнтованої економіки, трансформацію та інтеграцію у європейське та світове співтовариства |
| Загрози | - Поглиблення міжнародної політичної кризи;<br>- Негативні зміни у національному законодавстві;<br>- Подальше підвищення цін на енергоносії;<br>- Відсутність необхідних реформ в сфері регіонального розвитку;<br>- Загострення чи тривале продовження війни;<br>- Корупція у владі |
| Макроекономічна ситуація | |
| Можливості | - Набуття чинності угоди про ЗВТ з ЄС;<br>- Розвиток альтернативної енергетики;<br>- Нарощування міжнародної технічної допомоги;<br>- Відкритість економіки та ринків;<br>- Стабільний національний бізнес-клімат;<br>- Зростання продуктивності підприємств;<br>- Надходження інвестицій у зв'язку з поліпшенням іміджу України;<br>- Зменшення кредитної ставки, стабілізація національної валюти;<br>- Доступ до ринку інших країн без перешкод;<br>- Надходження зовнішніх інвестицій та нових технологій;<br>- Державна підтримка комунальної інфраструктури;<br>- Доступність зовнішніх фінансових ресурсі |
| Загрози | - Затяжна та тривала війна, що знищує нашу інфраструктуру, стирає з лиця Землі наші міста;<br>- Висока іноземна конкуренція;<br>- Високі відсоткові ставки при отриманні кредитів;<br>- Нестабільність національної валюти та інфляція;<br>- Нестабільність політичної ситуації;<br>- Інфляційні процеси;<br>- Зростання недовіри до державної влади;<br>- Збільшення витрат на природоохоронні заходи та заходи з забезпечення техногенної безпеки;<br>- Нові обмеження та регуляторні документи;<br>- Монополізація ринків, відсутність конкуренції |
| Геоекономічне та геополітичне положення | |
| Можливості | - Створення сприятливого інвестиційного клімату;<br>- Державне стимулювання впровадження високотехнологічних та енергоефективних виробництв;<br>- Розвиток сучасних систем передачі інформації;<br>- Стабілізація законодавчої бази, впровадження європейських стандартів в політичну, судову, адміністративну, соціально-економічну систему України;<br>- Боротьба з бюрократією, створення прозорого, антикорупційного середовища;<br>- Упорядкування податкового законодавства;<br>- Сприятливе митне законодавство;<br>- Упорядкування земельного законодавства |

| | |
|---|---|
| Загрози | - Відсутність законодавчих можливостей для виділення земельних ділянок;<br>- Відсутність адміністративно-територіальної реформи;<br>- Слабкий рівень впровадження новітніх технологій в економіку України;<br>- Низький рівень надходження іноземних інвестицій та інновацій в економіку України;<br>- Техногенні катастрофи;<br>- Забруднення територій стихійними сміттєзвалищами |
| Демографічна та соціальна ситуація | |
| Можливості | - Підняття якості товарів та послуг до європейських стандартів;<br>- Підвищення рівня життя в країні;<br>- Підвищення прожиткового рівня та мінімальної заробітної плати;<br>- Підвищення рівня медичного обслуговування;<br>- Збільшення людських ресурсів за умови зростання внутрішньої міграції з найближчих регіонів;<br>- Покращення якості освіти |
| Загрози | - Зростання рівня наркоманії та алкоголізму серед молоді;<br>- Зростання рівня захворюваності населення;<br>- Зростання кількості правопорушень |

Таким чином, SWOT- аналіз показав, що серед ключових слабких місць станом на момент прийняття стратегії громади є:
- відсутність вільних площ для будівництва та сільгоспвиробництва;
- низький регресивний рівень економічного розвитку відсутність інвестицій;
- незадовільний стан дорожньо-транспортної мережі;
- неефективна система управління комунальними підприємствами;
- відтік трудових ресурсів;
- відсутність Генерального плану території;
- недостатня кількість об’єктів для організації дозвілля та відпочинку;
- наявність привабливих рекреаційних ресурсів, які незадіяні і не відкриті для відвідувачів.

**Табл. 3.3. Аналіз зовнішніх чинників (можливості та загрози)**

| Загрози | Можливості |
|---|---|
| - затяжна та тривала війна, що знищує нашу інфраструктуру, стирає з лиця Землі наші міста та села;<br>- відсутність необхідних реформ в сфері регіонального розвитку;<br>- нестабільність політичної ситуації;<br>- нестабільність національної валюти та інфляція;<br>- зростання недовіри до державної влади;<br>- монополізація ринків, відсутність конкуренції;<br>- техногенні катастрофи;<br>- старіння населення. | - комплексне реформування країни, у т. ч. й децентралізація влади;<br>- інтеграція до європейського та світового співтовариства - надходження інвестицій у зв’язку з поліпшенням іміджу України;<br>- стабілізація національної валюти;<br>- доступ до ринку інших країн;<br>- стабільний національний бізнес-клімат;<br>- державна підтримка комунальної інфраструктури;<br>- боротьба з корупцією |

# 4. Обґрунтування стратегічного вибору

## 4.1. Вектор розвитку громади

1. Формувати умови, які розвивають високий рівень честі громади.
2. Формувати умови для залучення інвестицій.
3. Формувати умови для розвитку малого та середнього бізнесу.
4. Формувати умови для розвитку молоді.
5. Створювати умови для комфортного життя та ведення бізнесу.
6. Виховувати здорове та сучасно освічене покоління, яке буде пишатися жити в громаді і матиме бажання розвивати її.
7. Створювати умови, для розвитку туризму і спорту.
8. Розвинути в громаді культуру екологічного відношення до навколишнього природного середовища.
9. Розвинути культуру бережного та заощадливого відношення до енергоресурсів.

Є багато шляхів та сценаріїв згідно, яким може рухатися в своєму розвитку громада, але ключовою, рушійною силою в даному русі – є люди. Від кваліфікованої і активної команди, залежить ефективний шлях та результат.

**Табл. 4.1.1. Базовий сценарій (інерційний або «нульовий»)**

| Основні припущення | Що відбувається |
|---|---|
| - Фінансова й податкова база без змін<br>- Кризові явища в енергетичній та промисловій галузях наростають, кон'юнктура негативна<br>- Підприємницький клімат у громаді залишається на тому самому рівні<br>- Інвестиційна політика без змін, динаміка інвестицій незмінна<br>- Увага влади зосереджується виключно на вирішенні поточних комунальних та соціальних проблем | Виробничий потенціал повільно, але неухильно знижує темпи своєї діяльності. Як наслідок, скорочується кількість робочих місць. За найгіршої ситуації – більшість працездатного населення та молоді виїздить до Черкас, що викличе за собою серйозну соціальну напругу, стрімке погіршення криміногенної ситуації. Відсутній приплив зовнішніх інвестицій, структура економіки незмінна, у ній і далі переважає мале і середнє підприємництво і далі займає нішу переважно торгівлі і послуг на внутрішньому ринку, динаміка його розвитку не здатна покрити наростаючий дефіцит робочих місць.<br>Населення помалу старіє, молодь покидає села через неможливість працевлаштуватися.<br>Комунальна інфраструктура і послуги будуть відповідати бюджетним можливостям.<br>Громада поступово, але неухильно занепадає в основних своїх сферах: економічній, технічній, соціальній, культурній та екологічній. |

**Табл. 4.1.2. Оптимістичний сценарій**

| Основні припущення | Що відбувається |
|---|---|
| - Буде впроваджена адміністративно-територіальна реформа і громада отримає більше самостійності, бюджет значно зросте, економічна база розшириться та стане більш диверсифікованою.<br>- Будуть проведені системні реформи у політичній, соціальній та економічній сферах.<br>- Державна інвестиційна політика призведе до інвестиційного «буму» в регіонах.<br>- Європейська інтеграція України буде активно реалізовуватися, тому за кошти держави і ЄС буде розбудована рекреаційна і дорожньо-транспортна інфраструктура | Ресурсна, в т.ч. фінансова, база дозволить суттєво і за короткий термін покращити якість життя.<br>Завдяки вдалому географічному розташуванню та значним державним і зовнішнім інвестиціям Громада стає інвестиційно привабливою.<br>Створюються нові бізнеси та нові робочі місця. Суттєво зросте рівень життя громадян. Громада молодшає за рахунок припливу молодих кадрів |

Ймовірність такого сценарію невисока, підтвердженням чого є тривала стагнація у політичній та соціально-економічній сферах держави, відсутність виразної зовнішньої політики та військовий стан.

**Табл. 4.1.3. Раціональний сценарій**

| Основні припущення | Що відбувається |
|---|---|
| - Країна перемагає у війні, поступово виходить з кризи, покращується ситуація як в економічній, так і, відповідно, у бюджетній, сферах.<br>- Під впливом міжнародної спільноти політична ситуація в країні дещо стабілізується, поступово зростатиме зацікавленість міжнародних інвесторів до України.<br>- Громада проводить активну маркетингову та інвестиційну політику.<br>- Завдяки послідовній політиці влади громади покращується підприємницький клімат. | Завдяки цілеспрямованій і злагодженій політиці керівництва громади, ефективно будуть реалізовані заходи маркетингової стратегії, що призведе до поступового припливу як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій. Зручне економіко-географічне розташування сприятиме будівництву сучасних підприємств з запровадженням новітніх інноваційних технологій. Існуюча промисловість модернізується, відкриються нові наукомісткі високотехнологічні промислові підприємства. Створюються нові робочі місця. Відповідно населення громади починає омолоджуватися за рахунок припливу молодих кадрів. Бізнес починає працювати не лише на внутрішній ринок. Продукція, що випускається на місцевих підприємствах стає конкурентоспроможною, зростає позитивне сальдо торгівельного балансу. Розвиток рекреаційної сфери призведе до активного розвитку в громаді малого та середнього бізнесу, їх капітали будуть переміщуватись зі сфери торгівлі у сферу виробництва. За рахунок поступового |

| | |
|---|---|
| | збільшення бюджетних надходжень та розвитку місцевих підприємств буде покращуватися комунальна сфера, навколишнє середовище і якість життя. В громаді збільшується рівень безпеки, вона стає комфортною для життя. |

Описаний сценарій стає базою для формулювання стратегічного бачення громади на перспективу.

## 4.2 SWOT/TOWS-аналіз Будищенської сільської територіальної громади

Табл. 4.2.1. SWOT-аналіз Будищенської сільської територіальної громади

| Сильні сторони | Слабкі сторони |
|---|---|
| 1. Зручне географічне розташування (близькість до обласного центру м.Черкаси)<br>2. Територією громади проходить автошлях Р10.<br>3. Громада багата на водні ресурси. Через територію громади протікає р. Дніпро, р. Вільшанка.<br>4. У громаді є значні площі родючих орних земель.<br>5. У зв'язку з близькістю до м. Черкаси значна кількість людей працює в місті, що в результаті приводить до накопичення капіталу та досвіду.<br>6. Наявна обдарована молодь<br>7. Представники місцевої влади активно долучаються до грантових проєктів.<br>8. Працює центр надання адміністративних послуг (ЦНАП)<br>9. Працює Комунальний заклад «Центр надання соціальних послуг», що обслуговує і жителів сусідньої громади (КЗ «ЦНСП»)<br>10. Гарні кліматичні умови для вирощування зернових культур<br>11. Наявність закладів первинної медичної допомоги та стоматологічних кабінетів;<br>12. Наявність достатньої кількості трудових ресурсів<br>13. Наявність великого промислового підприємства/платника податків на території громади<br>14. Розвинена мережа готельно-ресторанних закладів та туристичних баз<br>15. Розвинена мережа закладів торгівлі | 1. Природне скорочення населення (останніми роками майже вдвічі більше людей помирає, ніж народжується).<br>2. Відтік найбільш кваліфікованих і енергійних людей на роботу до міста Черкаси або за кордон.<br>3. Низька активність мешканців громади у вирішенні спільних проблем та створенні спільного блага.<br>4. Відсутність дієвих громадських організацій.<br>5. Відсутність у громаді програм підтримки молоді.<br>6. Низький рівень екологічної культури мешканців.<br>7. Погіршення стану р. Дніпро через його забруднення.<br>8. Незадовільний стан місцевих доріг та відсутність якісного покриття тротуарів.<br>9. Незадовільний стан доріг, що з'єднують населені пункти громади з її адміністративним центром.<br>10. Низький рівень енергоефективності приміщень комунальних закладів, установ.<br>11. Відсутність комплексної системи сортування сміття, майданчиків та контейнерів, у тому числі для роздільного збору сміття.<br>12. Недостатня матеріально-технічна забезпеченість місцевого КП (спеціалізованою технікою для вивозу ТПВ, екскаватором, грейдером, трактором з навісним обладнання, снігоочисною технікою тощо).<br>13. Недостатність обладнаних місць для відпочинку та дозвілля.<br>14. Потребують модернізації матеріально-технічне забезпечення освітніх, медичних, культурних закладів громади.<br>15. Відсутність належного транспортного сполучення між населеними пунктами громади<br>16. Низький рівень підприємницької |

| | |
|---|---|
| | активності населення, уникнення підприємців від сплати податків<br>17. Незначний досвід громади у залученні інвестицій<br>18. Відсутність містобудівної документації<br>19. Низька наповнюваність груп в дошкільних навчальних закладах та класів у закладах загальної середньої освіти<br>20. Низький рівень використання альтернативних видів енергії, залежність від газу та електроенергії |
| Можливості | Загрози |
| 1. Розвиток фермерських господарств на території громади<br>2. Зростання експортної активності місцевих підприємств<br>3. Розвиток альтернативної енергетики на місцевому, регіональному та державному рівні<br>4. Розвиток туристичного потенціалу визначено, як стратегічний напрямок на державному, регіональному та місцевому рівнях<br>5. Продовження реформ в Україні сприятиме покращенню бізнес-клімату<br>6. Збільшення бюджетної підтримки об‘єднаних громад, в т.ч. через субвенції, кошти Державного фонду регіонального розвитку, дорожнього фонду та ін.<br>7. Залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій для розвитку бізнесу на території громади.<br>8. Прискорений розвиток альтернативної енергетики. | 1. Відтік робочої сили за межі громади<br>2. Несприятливі інвестиційні умови<br>3. Підвищення цін на енергоносії<br>4. Несприятлива державна система оподаткування для розвитку підприємництва<br>5. Згортання та/або непослідовність реформи децентралізації<br>6. Затяжна війна<br>7. Корупція<br>8. Підвищення рівня ґрунтових вод, що призводить до підтоплення в населених пунктах громади<br>9. Перекладання на місцеве самоврядування державних фінансових зобов‘язань із забезпечення соціальних стандартів.<br>10. Зміна політичного курсу в країні.<br>11. Нестабільність курсу гривні.<br>12. Світова економічна криза. |

SWOT-аналіз виявляє взаємозв’язки сформульованих факторів через SWOT матрицю та дозволяє визначити, як саме виявлені комбінації факторів впливають на вибір тої чи іншої стратегії, які «точки зростання» формують ті чи інші «кластери» комбінацій факторів SWOT, які конкурентні переваги території та зовнішні виклики мають стратегічне значення для Будищенської сільської територіальної громади. Саме ці взаємозв’язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та операційних цілей розвитку громади на довгострокову перспективу. Суцільна лінія символізує сильний взаємозв‘язок, пунктирна – слабкий.

Сектор «Порівняльні переваги». Тип стратегії – агресивна, наступальна.

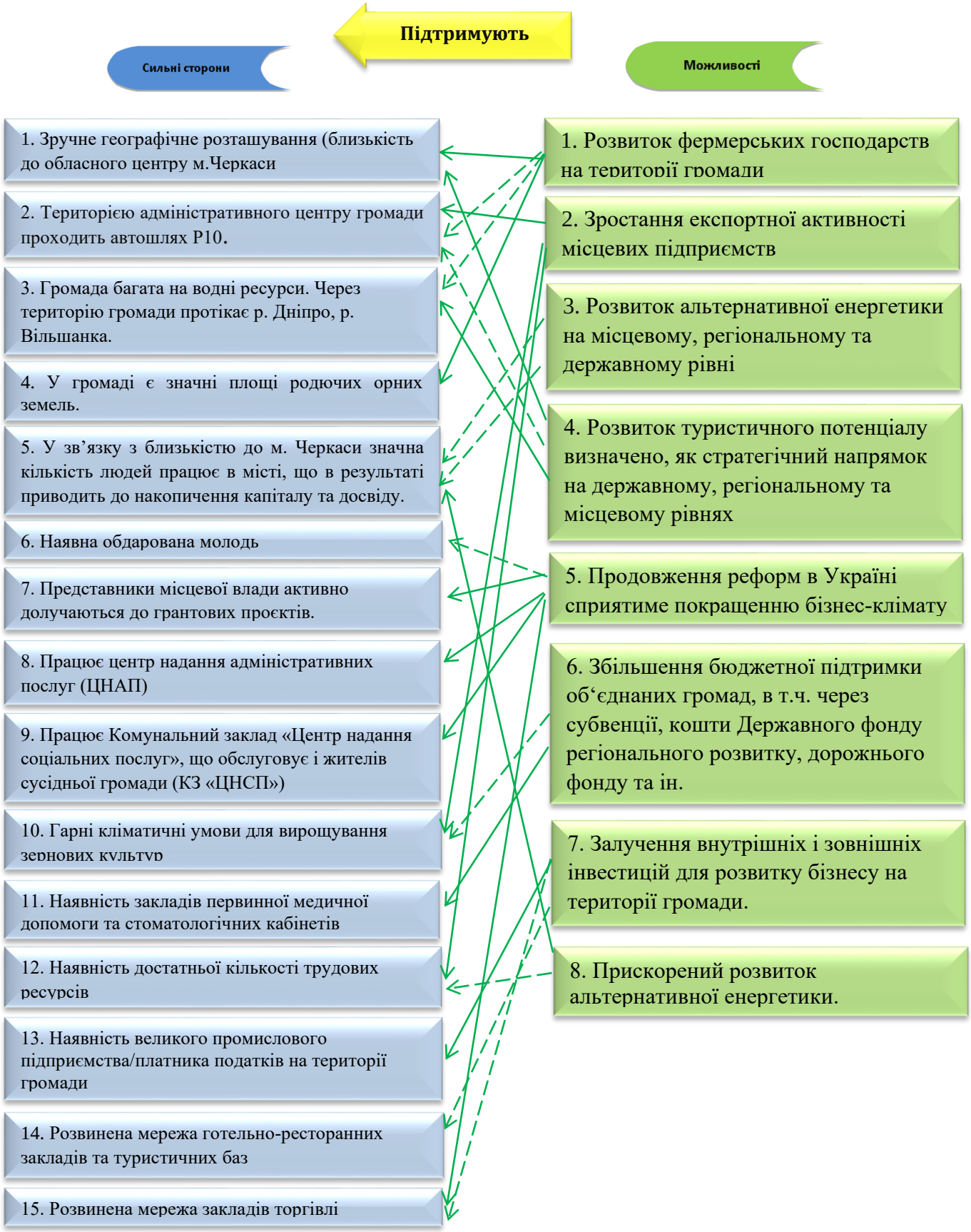

Сектор «Виклики». Тип стратегії – динамічна, конкурентна.

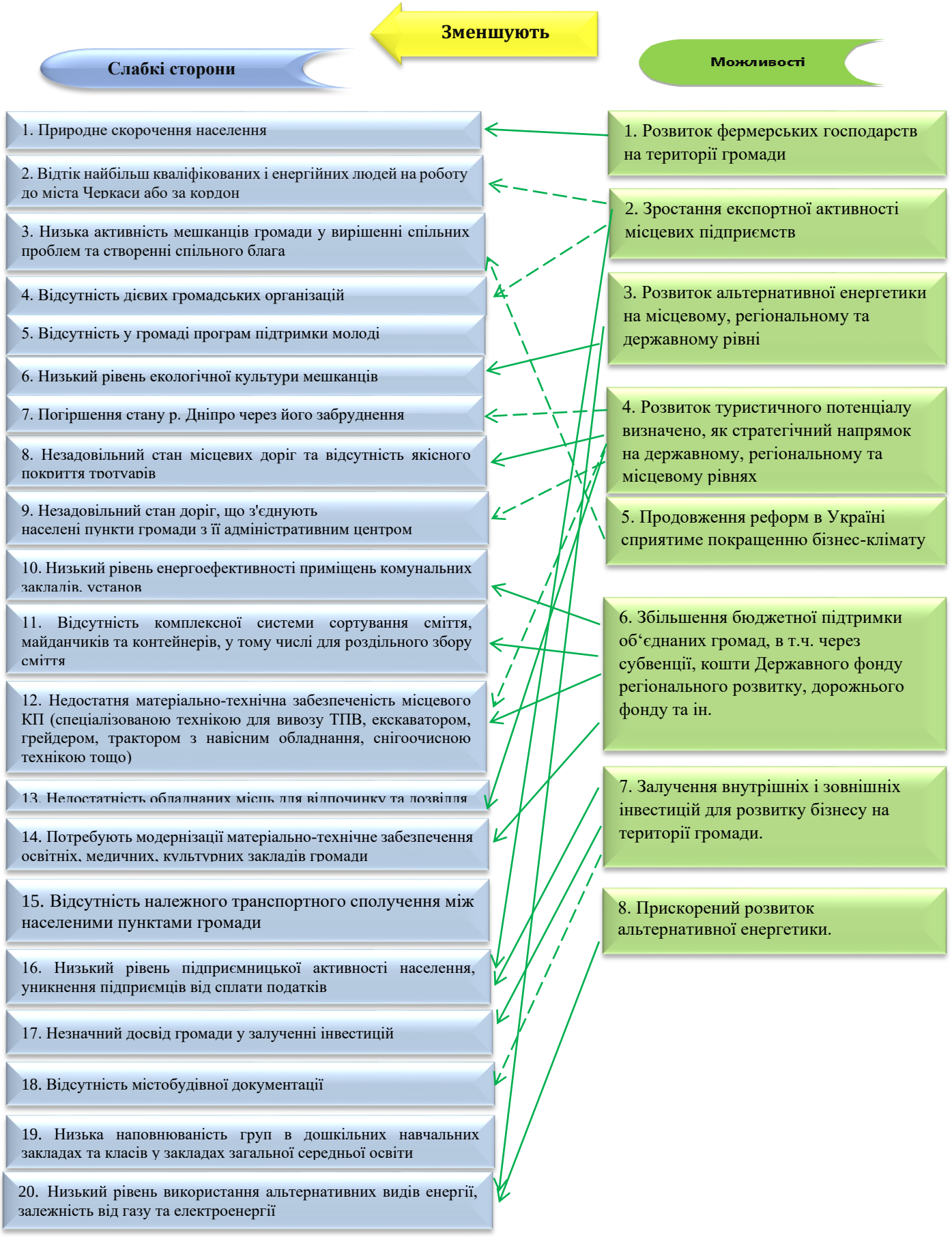

Сектор «Ризики». Тип стратегії – оборонна.

## 5. Стратегічні, операційні цілі та завдання

Базуючись на результатах соціально-економічного аналізу, SWOT/TOWS аналізу та висновках, члени робочої групи обрали як базову динамічну (конкурентну стратегію), яка передбачає формування конкурентних переваг громади шляхом мінімізації впливу на розвиток слабких сторін за допомогою можливостей, які зараз виникають в нашій країні та у світі. При цьому громада повинна максимально використати свої сильні сторони.

Таким чином були обрані три головні сфери зосередження зусиль на розвиток Будищенської сільської територіальної громади:

1. Зростання економічного потенціалу Будищенської сільської територіальної громади.
2. Розвиток людського капіталу.
3. Розвиток технічної і соціальної інфраструктури.

**Рис. 5.1.1. Стратегічне бачення, стратегічні та операційні цілі**

Операційні цілі деталізовані в завданнях. Завдання дають відповіді на питання, яким шляхом та яким чином громада намагатиметься досягнути цілей свого розвитку.

| Стратегічні цілі | Операційні цілі | Завдання |
|---|---|---|
| 1. Зростання економічного потенціалу Будищенської сільської територіальної громади | 1.1. Покращення інвестиційної спроможності | 1.1.1. Інвентаризація рухомого та нерухомого майна |
| | | 1.1.2. Підготовка об'єктів до залучення інвестицій та їх ефективного використання |
| | | 1.1.3. Проведення промоцій заходів |
| | 1.2. Покращення механізмів співпраці влади та бізнесу | 1.2.1. Запровадження механізмів комунікації керівництва громади і представників бізнесу |
| | | 1.2.2. Покращення інфраструктури підтримки бізнесу |
| | | 1.2.3. Створення механізму податкових пільг для місцевого бізнесу |
| | 1.3. Підвищення ефективності роботи комунальних закладів та підприємства | 1.3.1. Фінансова підтримка та покращення матеріально-технічної бази комунальних закладів та комунального підприємства |
| | | 1.3.2. Підвищення рівня кваліфікації працівників Виконавчого комітету сільської ради та працівників комунальних установ і організацій |
| | | 1.3.3. Створення комплексного плану просторового розвитку території |
| | 1.4. Підвищення туристичної і рекреаційної привабливості громади | 1.4.1. Систематизація інформації про туристичні переваги громади |
| | | 1.4.2. Покращення рівня доступності до пріоритетних, з точки зору розвитку громади, туристичних об'єктів |
| | | 1.4.3. Підготовка інфраструктури до розвитку туризму |
| 2. Розвиток людського капіталу | 2.1. Покращення механізмів комунікації влади та бізнесу | 2.1.1. Оновлення офіційного веб-сайту громади і можливостей реагування на запити громадян через соціальні мережі |
| | | 2.1.2. Включення до управління розвитком громади засад громадської участі |
| | | 2.1.3. Підтримка діяльності громадських об'єднань |
| | | 2.1.4. Стимулювання мешканців багатоквартирних будинків до створення ОСББ |
| | | 2.1.5. Створення молодіжної ради та ради підприємців |
| | | 2.1.6. Створення гендерного паспорту громади |

| | | |
|---|---|---|
| | 2.2. Покращення рівня безбар'єрності в громаді | 2.2.1. Покращення рівня доступності до об'єктів соціальної інфраструктури громади |
| | | 2.2.2. Організація для людей з інвалідністю та маломобільних груп населення заходів з покращення громадської активності |
| | 2.3. Підвищення рівня безпеки | 2.3.1. Встановлення системи відеоспостереження в публічних місцях території громади |
| | | 2.3.2. Облаштування пожежної станції |
| | | 2.3.3. Створення та реалізація проєкту «Поліцейський офіцер громади» |
| | | 2.3.4. Проведення заходів з покращення пожежної безпеки |
| | | 2.3.5. Облаштування укриттів |
| | 2.4. Розвиток культурного потенціалу громади | 2.4.1. Проведення періодичних культурних та спортивних заходів |
| | | 2.4.2. Створення привабливих публічних та молодіжних просторів в громаді |
| 3. Розвиток технічної і соціальної інфраструктури | 3.1. Будівництво, модернізація та покращення стану ключових об'єктів соціальної сфери | 3.1.1. Покращення стану дитячих та спортивних майданчиків |
| | | 3.1.2. Ремонт, реконструкція, модернізація, оптимізація закладів освіти, культури та спорту |
| | | 3.1.3. Облаштування вбиральних в центральних частинах населених пунктів |
| | | 3.1.4. Пошук ресерсів для розширення соціального житлового фонду |
| | 3.2. Будівництво, модернізація та покращення стану ключових об'єктів інженерної інфраструктури | 3.2.1.Модернізація системи вуличного освітлення |
| | | 3.2.2. Благоустрій вулиць та доріг |
| | | 3.2.3. Покращення функціонування системи пасажирських перевезень в громаді |
| | 3.3. Охорона навколишнього середовища | 3.3.1. Впровадження заходів з використання альтернативних джерел енергії |
| | | 3.3.2.Запровадження сортування та вивезення сміття |
| | | 3.3.3. Інформаційно-роз'яснювальна робота з керівниками підприємств-забруднювачів та населенням |
| | | 3.3.4. Регулювання чисельності безпритульних тварин на території громади |

## 6. План реалізації стратегії

В основу Плану реалізації стратегії лягли проектні ідеї, відібрані під час засідання та доопрацьовані членами Робочої групи на основі пропозицій, що надійшли від представників підприємств, установ та організацій Будищенської сільської територіальної громади.

Часові рамки і засоби реалізації:

План реалізації Стратегії сформований у відповідності зі стратегічними цілями, які реалізуються через відповідно технічних завдань на проекти місцевого розвитку (далі – ТЗ) упродовж 2021–2027 років. Впровадження проектів можливе через:

- внесення заходів до щорічної програми соціально-економічного та культурного розвитку громади;
- залучення грантових та інших не заборонених законом джерел фінансування;
- фінансування за рахунок субвенції на розвиток інфраструктури громади;
- залучення коштів Державного фонду регіонального розвитку;
- залучення фінансування від проектів та програм міжнародної технічної допомоги суб'єктами місцевого розвитку різних організаційно-правових форм;
- залучення співфінансування від бізнесу та мешканців громади (де це передбачено умовами проекту).

## Табл. 6.1. Перелік інвестиційних проектів Програми соціально-економічного та культурного розвитку території Будищенської сільської ради на 2021 - 2027 роки

| № з/п | Назва діяльності | Індикатор реалізації діяльності (продукт) | Ефект від реалізації діяльності (результат) | Індикатор оцінки результату діяльності | Джерело перевірки показників | Відповідальні за виконання/ реалізацію | Джерело фінансування | Орієнтовний обсяг фінансуван, млн.грн. | Терміни реалізації |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | **1.1. Зростання економічного потенціалу Будищенської сільської територіальної громади** | | | | | | | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
| 1.1.1. | Розробка інвестиційного, соціального, гендерного паспортів громади | Розроблено | Покращення інвестиційного клімату в громаді | Розвиток бюджету, кількість надрукованих примірників | Рішення сільської ради про затвердження паспортів | Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи) | Місцевий бюджет | 0,05 | 2021-2024 |
| 1.1.2. | Розробка генеральних планів населених пунктів, комплексного плану просторової, планувальної та землевпорядної документації | Розроблено Комплексний план просторового розвитку громади | Забезпечення раціонального просторового управління в громаді, запобігання самовільному будівництву | Кількість дозволів на будівництво та рішень виданих на підставі плану | Рішення сільської ради про затвердження генеральних планів. Реєстр дозволів та архітектурних рішень | Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи) | Місцевий бюджет | 4,0 | 2021-2024 |
| 1.1.3. | Проведення інвентаризації наявних земельних ділянок та об’єктів | Створений реєстр земельних ділянок | Наявність інформації про кількість та стан вільних ділянок та об’єктів. Покращення умов розвитку підприємництва в громаді. Прибуток від оренди | Дані, що містяться в реєстрі. Кількість ділянок та об’єктів , переданих в оренду або проданих громадою. | Рішення сільської ради/розпорядження голови, що затверджує реєстр. Реєстр угод оренди. Дослідження умов ведення бізнесу в громаді. | Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи) | Місцевий бюджет | 2,0 | 2021-2027 |
| | **1.2. Сприяння розвитку малого і середнього бізнесу та інновацій** | | | | | | | | |
| 1.2.1. | Розробка та затвердження програми підтримки | Підготовка та затвердження програми | Створення сприятливих умов для функціонування | Показники, визначені в програмі, зокрема збільшення кількості | Рішення сільської ради про затвердження | Виконавчий комітет сільської ради | Місцевий бюджет | - | 2021-2025 |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | **малого та середнього бізнесу** | | **малого та середнього підприємництва. Збільшення надходжень до бюджету** | **суб'єктів господарювання та кількості робочих місць** | **програми. Звіт з реалізації програми** | **(відповідні структурні підрозділи)** | | | |
| **1.2.2.** | **Створення сприятливих умов для стимулювання підприємницької активності** | **Кількість проведених навчань, семінарів, засідань, круглих столів тощо** | **Отримання пропозицій від суб'єктів підприємницької діяльності при здійсненні повноважень сільської ради** | **Встановлення гнучкої системи ставок місцевих податків та зборів. Збільшення кількості підприємців та фермерів. Збільшення кількості робочих місць** | **Дослідження умов розвитку підприємництва на території громади** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **-** | **2021-2025** |
| | **1.3. Розвиток туристичної інфраструктури, зеленого та іншого виду туризму** | | | | | | | | |
| **1.3.1.** | **Відновлення власного історико-культурного простору, оновлення паркової частини населених пунктів** | **Проведено ремонтні та реставраційні роботи** | **Покращення якості надання туристичних послуг. Забезпечення комфортних та безпечних умов відпочинку жителів та гостей громади** | **Кількість туристів та гостей громади. Рівень задоволення гостей та гостей громади** | **Інформація про кількість туристів та гостей** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **3,0** | **2021-2025** |
| **1.3.2.** | **Очищення існуючих водойм та облаштування рекреаційно-відпочинкових зон** | **Впорядковані водні об'єкти, облаштовано відпочинкові зони** | **Забезпечення комфортних умов для відпочинку мешканців та гостей громади. Покращення стану водних об'єктів** | **Кількість очищених водойм та місць відпочинку. Кількість населення в місцях відпочинку** | **Дослідження умов оздоровлення та відпочинку мешканців та гостей громади** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,1** | **2021-2025** |
| **1.3.3.** | **Формування каталогу туристичного продукту** | **Сформовано перелік туристично привабливих об'єктів** | **Наявність переліку місць і туристичних обєктів на** | **Кількість туристів та гостей громади. Створення додаткових** | **Інформація про кількість туристів** | **Виконавчий комітет сільської ради** | **Місцевий бюджет** | **0,05** | **2021-2027** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | **громади та створено каталог** | **території громади. Розвиток туристичної інфраструктури** | **обєктів для обслуговування туристів** | | **(відповідні структурні підрозділи)** | | | |
| **1.3.4.** | **Розміщення інформаційних вказівників** | **Встановлено вказівників до туристично привабливих об'єктів** | **Облаштування пам'яток інфрмаційними табличками. Збільшення кількості туристів. Поінформованість потенційних туристів** | **Кількість туристів** | **Популяризація історичних об'єктів. Інформація про кількість туристів** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Місцевий бюджет** | **0,05** | **2021-2027** |
| | **1.4. Створення позитивного іміджу** | | | | | | | | |
| **1.4.1.** | **Проведення заходів з підвищення рекреаційного та туристичного потенціалу громади (наповнення інтернет сторінки, проведення виставок, фестивалів)** | **Створення презентацій** | **Збільшення кількості туристів. Поширення інформації про потенціал громади** | **Кількість туристів Кількість нових робочих місць** | **Інформація про кількість туристів** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,25** | **2021-2027** |
| **1.4.2.** | **Підвищення інвестиційного потенціалу громади** | **Участь в економічних виставках та форумах** | **Підвищення кількості інвесторів на території громади. Зниження рівня безробіття** | **Кількість нових інвесторів та робочих місць** | **Звітність** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **-** | **-** | **2021-2027** |
| | **2.** Розвиток технічної і соціальної інфраструктури**. Сучасна і функціональна інфраструктура та громадський простір** | | | | | | | | |
| | **2.1. Покращення інженерної інфраструктури** | | | | | | | | |
| **2.1.1.** | **Будівництво та ремонт доріг, тротуарів та навколодорожньої інфраструктури,** | **Протяжність відремонтованих доріг, доріжок, провулків, тротуарів** | **Створення сучасної дорожньої інфраструктури** | **Створення належних безпечних умов руху автотранспорту та пішоходів** | **Акти приймання виконаних робіт** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і** | **4,0** | **2021-2027** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | **з врахуванням потреб маломобільних груп населення** | | | | | **структурні підрозділи)** | **донори та інші не заборонені законом джерела** | | |
| **2.1.2.** | **Встановлення високоякісного обладнання очищення питної води в закладах освіти та соціальних послуг** | **Забезпечення якісною питною водою заклади освіти громади та заклад, що надає соціальні послуги** | **Покращення якості питної води, що забезпечує здоров'я учасників освітнього процесу, працівникам та отримувачам соціальних послуг** | **Кількість встановлених систем очищення питної води** | **Результати аналізу складу води** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **2,5** | **2021-2027** |
| **2.1.3.** | **Модернізація системи вуличного освітлення в населених пунктах громади** | **Протяжність мереж зовнішнього освітлення та встановлення енергозберігаючих ламп** | **Підвищення громадської безпеки. Покращення умов життя. Зменшення витрат на енергоносії** | **Рівень задоволення мешканців. Кількість правопорушень на території де було проведено модернізацію** | **Акти виконаних робіт. Звіти поліції** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,7** | **2021-2027** |
| **2.1.4.** | **Підтримка діяльності комунального підприємства, покращення його матеріально-технічної бази** | **Придбання необхідних машин, обладнання, інструментів та інвентарю** | **Покращення якості надання послуг** | **Рівень задоволення потреб мешканців** | **Результати дослідження думки мешканців. Кількість придбаної техніки, обладнання** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **6,0** | **2021-2027** |
| **2.1.5.** | **Створення безбар'єрного простору в громаді** | **Реалізація Програми «Безбар'єрна Черкащина» на території Будищенської** | **Забезпечення інтеграції маломобільних груп населення в** | **Створення безбар'єрного середовища в громаді призведе до загального** | **Результати дослідження думки мешканців та рівень задоволення** | **Виконавчий комітет сільської ради** | **Державний бюджет, місцевий бюджет,** | **4,1** | **2023-2027** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | **сільської територіальної громади** | **суспільство без сторонньої допомоги. Створення безбар'єрного фізичного оточення. Забезпечення безбар'єрного доступу в отриманні освітніх послуг** | **покращення добробуту кожної людини.** | **їх потреб. Аналіз ступеню безбар'єрності об'єктів фізичного оточення.** | **(відповідні структурні підрозділи)** | **міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | | |
| **2.1.6.** | **Підвищення рівня забезпеченості транспортним сполученням населених пунктів громади** | **Забезпечення контролю за виконанням рейсів перевізниками на автобусних маршрутах загального користування** | **Покращення якості надання послуг з перевезення** | **Рівень задоволення потреб мешканців громади та гостей. Кількість виконуваних рейсів** | **Результати дослідження думки мешканців та гостей громади, рівень задоволення їх потреб. Кількість виконуваних рейсів** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **-** | **2021-2027** |
| | **2.2. Розвиток системи управління твердими побутовими відходами** | | | | | | | | |
| **2.2.1.** | **Запровадження системи роздільного збирання твердих побутових відходів** | **Облаштування спеціальних контейнерних майданчиків. Придбано спецтранспорт та контейнери для роздільного збору** | **Зменшення твердих побутових відходів, що вивозяться на полігон** | **Кількість проведених екологічних заходів. Підвищення рівня сегментації сміття** | **Дослідження санітарно-епідеміологічного стану в населених пунктах громади** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **4,5** | **2021-2027** |
| **2.2.2.** | **Формування екологічної культури** | **Виготовлення та розповсюдження інформаційних матеріалів, щодо впровадження роздільного збору ТВП. Проведено** | **Підвищення рівня екологічної свідомості мешканців. Зменшення негативного впливу на** | **Кількість проведених екологічних заходів. Кількість учасників раніше згаданих заходів. Зменшення кількості несанкціонованих сміттєзвалищ** | **Дослідження санітарно-епідеміологічного стану в населених пунктах громади** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та** | **0,05** | **2021-2027** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | **роз'яснювальних занять для дітей та молоді** | **навколишнє природне середовище** | | | | **інші не заборонені законом джерела** | | |
| | **2.3. Створення громадського простору** | | | | | | | | |
| **2.3.1.** | **Створення привабливих та комфортних умов для мешканців та гостей громади** | **Створено місць для відпочинку** | **Забезпечення комфортних умов для відпочинку мешканців та гостей громади** | **Рівень задоволення потреб мешканців громади. Підвищення почуття безпеки** | **Дослідження умов життя та відпочинку населення** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **2,0** | **2021-2027** |
| **2.3.2.** | **Облаштування місць для активного відпочинку та модернізація вже існуючих** | **Облаштування спортивних майданчиків, стадіонів, дитячих майданчиків в т.ч. інклюзивних** | **Створення сприятливих умов для проведення дозвілля. Соціальна інтеграція** | **Кількість користувачів. Рівень задоволення мешканців** | **Акти виконаних робіт** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,5** | **2021-2027** |
| | **2.4. Впровадження енергоефективного менеджменту та енергомоніторингу** | | | | | | | | |
| **2.4.1.** | **Розробка та впровадження плану дій сталого енергетичного розвитку громади** | **Розроблений план дій сталого енергетичного розвитку** | **Підготовка заявок на грантові кошти для проведення термомодернізацій них заходів. Зменшення споживання енергоносіїв в комунальних закладах** | **Кількість поданих заявок. Кількість отриманих грантів та їх сума. Відсоток зменшення споживання енергоресурсів** | **Звіти з грантової діяльності. Бюджетна звітність громади** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **1,0** | **2021-2027** |
| **2.4.2.** | **Термомодернізація будівель** | **Заходи з термомодернізації** | **Зменшення споживання енергоносіїв,** | **Кількість будівель, що зазнали термомодернізації, рівень** | **Акти виконаних робіт. Бюджетна звітність. Акти та** | **Виконавчий комітет сільської** | **Державний бюджет, місцевий** | **5,5** | **2021-2027** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | **комунальної власності** | | **покращення умов праці** | **споживання енергоресурсів** | **рахунки за спожиті комунальні послуги** | **ради (відповідні структурні підрозділи)** | **бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | | |
| **2.4.3.** | **Впровадження заходів, щодо забезпечення енергонезалежності, енергоефективності та енергозбереження на об'єктах соціальної сфери громади (встановлення СЕС та ін.)** | **Встановлено систем відновлюваних джерел енергії.** | **Зменшення споживання енергоносіїв. Забезпечення часткової енергонезалежності** | **Кількість задіяних об'єктів громади. Кількість встановлених СЕС. Кількість встановлених геліосистем. Рівень споживання енергоресурсів** | **Акти виконаних робіт. Бюджетна звітність. Акти та рахунки за спожиті комунальні послуги** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **5,0** | **2023-2027** |
| | **3.** Розвиток людського капіталу**. Соціальні послуги, освіта, культура, медицина** | | | | | | | | |
| | **3.1. Розвиток системи надання публічних послуг орієнтованих на громадян** | | | | | | | | |
| **3.1.1.** | **Розширення переліку надання адміністративних послуг** | **Кількість додаткових адміністративних послуг** | **Забезпечення ефективного комплексного обслуговування громадян та надання якісних послуг** | **Кількість розглянутих звернень. Сума отриманих надходжень до бюджету громади** | **Звіт про виконання бюджету. Звіт про діяльність ЦНАП** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Місцевий бюджет** | **0,7** | **2021-2027** |
| **3.1.2.** | **Впровадження системи електронного врядування** | **Закуплено та введено в дію програмне забезпечення** | **Забезпечення ефективності, відкритості та прозорості діяльності сільської ради. Розширення каналів спілкування з громадськістю** | **Кількість отриманих електронних запитів громадян. Вільний доступ до інформації про діяльність сільської ради** | **Результати дослідження думки мешканців громади** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,1** | **2021-2027** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **3.1.3.** | **Реалізація соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі** | **Проведення заходів із запобігання та протидії домашньому насильству** | **Мінімізація випадків, що передбачаються умовами програми. Підвищення престижу сім'ї, утвердження пріоритетів сімейних цінностей, запобігання сімейному неблагополуччю** | **Кількість отриманих заяв про вчинення домашнього насильства на території громади** | **Звіт поліцейського офіцера громади про кількість випадків домашнього насильства на території громади** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Місцевий бюджет** | **0,05** | **2022-2025** |
| **3.1.4.** | **Реалізація Програми підтримки внутрішньо переміщених осіб** | **Проведення заходів підтримки ВПО** | **Забезпечення потреб внутрішньо переміщених осіб в т.ч. житлом** | **Кількість звернення внутрішньо переміщених осіб. Рівень задоволення потреб вищевказаних осіб** | **Аналіз звернень вимушених тимчасових гостей громади. Звіти щодо кількості наданої матеріальної допомоги** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,2** | **2022-2027** |
| **3.1.5.** | **Розширення переліку надання соціальних послуг** | **Кількість додаткових соціальних послуг** | **Забезпечення ефективного комплексного обслуговування громадян та надання якісних соціальних послуг** | **Кількість розглянутих звернень. Кількість прийнятих рішень про надання соціальних послуг. Кількість введених додаткових послуг** | **Звіт про виконання програми соціального захисту населення громади. Звіт про діяльність КЗ «Центр надання соціальних послуг» Будищенської сільської ради. Звіти про хід виконання програм соціального захисту населення на території громади** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,5** | **2022-2027** |
| **3.1.6.** | **Створення умов доступності банківського** | **Встановлення банкоматів та терміналів на території** | **Забезпечення доступності банківського** | **Кількість встановлених банкоматів та терміналів** | **Результати дослідження думки мешканців громади.** | **Виконавчий комітет сільської** | **Місцевий бюджет** | **0,01** | **2023-2027** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | **обслуговування сільського населення** | **населених пунктів громади** | **обслуговування громадян** | | **Рівень задоволення потреб** | **ради (відповідні структурні підрозділи)** | | | |
| | **3.2. Підвищення рівня якості освіти** | | | | | | | | |
| **3.2.1.** | **Впровадження інноваційних форм та методів навчання** | **Облаштовано класів новітнім, сучасним обладнанням та матеріалами** | **Покращення засвоєння навчального матеріалу** | **Результати навчання в закладах освіти та бали ЗНО. Участь в олімпіадах** | **Звіт відділу освіти про результати діяльності** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **5,0** | **2021-2027** |
| **3.2.2.** | **Покращення матеріально-технічної бази закладів освіти** | **Створення нових освітніх просторів та реалізація програми «Шкільний автобус»** | **Створення належних умов навчання. Забезпечення естетичного виховання** | **Осучаснення навчальних закладів** | **Акти виконаних робіт. Товаро-транспортні накладні. Інвентаризаційні акти. Звіти про результати роботи закладів освіти** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **4,0** | **2021-2027** |
| **3.2.3.** | **Підтримка та вдосконалення позашкільної освіти** | **Кількість гуртків, спортивних секцій, кількість залучених дітей** | **Підтримка розвитку захоплень учнів. Забезпечення всебічного розвитку дітей** | **Участь у змаганнях, конкурсах, виставках** | **Звіт про роботу позашкільної освіти** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,5** | **2021-2027** |
| | **3.3. Покращення стандартів медичного обслуговування** | | | | | | | | |
| **3.3.1.** | **Покращення матеріально-технічної бази** | **Придбання необхідних предметів, матеріалів, обладнання** | **Забезпечення комплексного** | **Рівень надання медичних послуг. Рівень** | **Фінансова звітність** | **Виконавчий комітет сільської** | **Державний бюджет, місцевий** | **2,0** | **2021-2027** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | амбулаторій та ФАПів | | надання первинної медичної допомоги | оснащеності обладнанням та інвентарем | | ради (відповідні структурні підрозділи) | бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела | | |
| 3.3.2. | Забезпечення медичною стоматологічною допомогою населення Будищенської сільської територіальної громади | Кількість задоволених клієнтів | Забезпечення комплексного надання вторинної медичної (стоматологічної) допомоги | Рівень надання стоматологічних послуг. Рівень оснащеності обладнанням та інвентарем | Фінансова звітність | Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи) | Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела | 0,9 | 2021-2027 |
| | 3.4. Забезпечення культурних потреб та здорового способу життя | | | | | | | | |
| 3.4.1. | Ремонт та модернізація закладів культури громади | Проведення ремонтних робіт | Створення належних умов для забезпечення культурних потреб | Кількість осіб, що користуються послугами. Кількість проведених заходів. | Акти виконаних робіт. Дослідження умов якості надання послуг | Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи) | Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела | 1,5 | 2021-2027 |
| 3.4.2. | Модернізація матеріально-технічної бази закладів культури | Реалізація програми розвитку закладів культури Будищенської сільської ради | Створення умов для організації дозвілля та відпочинку всіх верств населення | Покращення внутрішнього та зовнішнього стану будівель, термомодернізація | Акти виконаних робіт. Вивчення думки мешканців громади | Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи) | Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела | 0,5 | 2021-2027 |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **3.4.3.** | **Будівництво та реконструкція спортивних і дитячих майданчиків** | **Облаштування спортивних та дитячих майданчиків та їх благоустрій** | **Забезпечення оптимальних умов для організації спортивно-масової роботи. Створення умов для зайняття фізичною культурою в т.ч. для осіб з інвалідністю** | **Кількість користувачів** | **Акти виконаних робіт. Звіт про діяльність об'єктів** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,7** | **2021-2027** |
| **3.4.4.** | **Пропаганда і стимулювання здорового способу життя** | **Розроблений план заходів у сфері пропаганди здорового способу життя** | **Забезпечення максимального використання спортивних об'єктів всіма мешканцями громади. Підвищення активності мешканців у сфері фізичної культури. Покращення стану здоров'я мешканців** | **Кількість заходів у сфері пропаганди здорового способу життя та кількість їх учасників. Кількість проведених змагань** | **Дослідження умов життя та якості надання послуг** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | | **-** | **2021-2027** |
| | **3.5. Підтримка громадських ініціатив та підвищення громадської активності** | | | | | | | | |
| **3.5.1.** | **Підтримка проектів, які здійснюються громадськими та благодійними організаціями** | **Кількість громадських проектів підтриманих сільською владою** | **Розвиток компетенції у сфері проектного менеджменту серед представників громадських та благодійних організацій. Активізація діяльності місцевих громадських та благодійних організацій на вирішення проблем громади** | **Кількість проектів реалізованих громадськими організаціями** | **Звіт фінансового відділу** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | | **2021-2027** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **3.5.2.** | **Розробка системи комунікації з громадськістю** | **Проведення круглих столів, громадських слухань** | **Забезпечення відкритості та прозорості діяльності органу місцевого самоврядування. Визначення актуальних потреб жителів громади та реагування на них** | **Кількість активних мешканців громади. Створення груп у соціальних мережах** | **Моніторинг системи надання інформаційних послуг та висвітлення діяльності роботи серед мешканців** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Місцевий бюджет** | **0,1** | **2021-2025** |
| **3.5.2.** | **Впровадження програми «Бюджет громадських ініціатив»** | **Розроблений бюджет громадських ініціатив** | **Підтримка громадської активності мешканців. Активізація співучасті в справах громади. Реалізація заходів, важливих з точки зору мешканців** | **Сума бюджету громадської участі. Кількість поданих ініціатив. Кількість та загальна сума реалізованих проектів. Рівень задоволення мешканців від впровадження бюджету громадських ініціатив** | **Рішення ради про впровадження бюджету громадських ініціатив. Звіти з реалізації бюджету.** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | | | **2021-2027** |
| **3.5.3.** | **Створення молодіжної ради громади** | **Створено молодіжну раду. Реалізація молодіжної політики на місцях.** | **Підтримка молодіжних ініціатив, створення молодіжних громадських організацій, залучення грантових інвестицій** | **Кількість створених молодіжних громадських організацій, кількість отриманих грантів, сума залучених інвестицій** | **Реалізовані грантові проєкти, акти виконаних робіт/наданих послуг, Звіти з реалізації бюджету.** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **5,0** | **2024-2027** |
| | **3.6. Підвищення заходів безпеки та громадського порядку** | | | | | | | | |
| **3.6.1.** | **Реалізація проєкту «Поліцейській офіцер громади»** | **Реалізовано проект** | **Запобігання та припинення адміністративних правопорушень і злочинів, забезпечення захисту життя та здоров'я громадян** | **Звіт про кількість правопорушень на території населених пунктів громади. Рівень задоволення потреб мешканців громади. Зниження рівня злочинності** | **Звіт про діяльність ПОГа на території громади. Дослідження умов якості надання послуг** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені** | **2,0** | **2021-2027** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | | законом джерела | | |
| **3.6.2.** | **Облаштування пожежної станції (ДЕПО)** | **Облаштовано пожежне депо, згідно всіх норм** | **Запобігання пожежної безпеки на території населених пунктів громади. Скорочення часу прибуття пожежників на місце виклику. Убезпечення жителів громади від наслідків пожеж** | **Облаштоване ДЕПО. Рівень задоволення нагальних потреб населення. Кількість спец.транспорту** | **Рішення ради про облаштування пожежної станції. Акти виконаних будівельних/ремонтних робіт** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **10,0** | **2021-2027** |
| **3.6.3.** | **Облаштування найпростіших укриттів в закладах освіти громади та створення класів безпеки** | **Облаштовані укриття в закладах освіти, створено класи безпеки** | **Забезпечення безпечних умов навчання та праці учасникам освітнього процесу** | **Кількість облаштованих укриттів. Проектна потужність захисних споруд цивільного захисту (найпростіших укриттів), кількість облаштованих класів безпеки** | **Рішення ради про фінансування встановлення модульних найпростіших укриттів та ремонт підвальних приміщень для облаштування укриттів. Акти виконаних робіт/наданих послуг** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **15,0** | **2021-2027** |
| **3.6.4** | **Створення, накопичення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків на** | **Затверджена програма, створено мат.резерв** | **Створення та використання у разі необхідності резерву матеріально-технічних засобів, які повинні спрямовуватись на забезпечення заходів із запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій** | **Кількість та номенклатура накопиченого матрезерву** | **Рішення ради про затвердження програми та створення матрезерву** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **2,0** | **2023-2025** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | **території громади** | | **техногенного і природного характеру та їх наслідків** | | | | | | |
| **3.6.5.** | **Забезпечення дотримання правил благоустрою** | **Кількість встановлених урн. Облаштування прилеглих територій** | **Створення належних санітарно-епідеміологічних умов. Дотримання правил благоустрою** | **Кількість правопорушень, протоколів. Рівень задоволення мешканців** | **Звіт щодо безпеки в громаді. Результати дослідження думки громадян** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,2** | **2021-2027** |
| **3.6.6.** | **Забезпечення пожежної та техногенної безпеки на території громади, ліквідація та попередження наслідків надзвичайних ситуацій** | **Підтримка діяльності пожежно-рятувального підрозділу для забезпечення добровідьно-пожежної охорони та пожежної рятувального підрозділу для забезпечення місцевої пожежної охорони на території Будищенської сільської територіальної громади (закупівля предметів, матеріалів, обладнання, інвентарю, ПММ та ін)** | **Забезпечення захисту населення, навколишнього природного середовища і небезпечних об'єктів, об'єктів підвищеної небезпеки, об'єктів з масовим перебуванням людей** | **Кількість профінансованих заходів** | **Рішення ради про затвердження програми. Фінансова звітність** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,5** | **2023-2027** |
| **3.6.7.** | **Підтримка ЗСУ** | **Матеріально-технічне забезпечення потреб ЗСУ** | **Здійснення заходів щодо матеріально-технічного забезпечення потреб ЗСУ** | **Кількість заходів. Сума залучених коштів. Кількість та номенклатура матеріалів, засобів захисту, спорядження, інвентарю та ін.** | **Рішення ради про затвердження програми підтримки. Фінансова звітність** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,5** | **2023-2025** |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **3.6.8.** | **Створення постів радіаційного спостереження на території Будищенської сільської територіальної громади** | **Придбання дозиметрів. Створення постів спостереження** | **Убезпечення населення від небезпечного радіаційного опромінення** | **Кількість створених постів спостереження. Рівень радіаційного фону в громаді** | **Дослідження рівню радіації на території громади** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **0,02** | **2023-2025** |
| **3.6.9.** | **Створення безпечних умов на об'єктах соціальної сфери громади** | **Облаштування/модернізація укриттів, систем оповіщення, систем пожежної сигналізації, відеонагляду, встановлення тривожних кнопок, створення та розвиток центру безпеки громадян та ін.** | **Підвищення рівня безпеки** | **Акти виконаних робіт. Кількість об'єктів соціальної сфери, що облаштовані тривожними кнопками та системою пожежної сигналізації, кількість облаштованих/модернізованих укриттів.** | **Звіт щодо безпеки в громаді. Результати дослідження думки громадян** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори та інші не заборонені законом джерела** | **10,0** | **2021-2027** |
| **3.6.10.** | **Регулювання чисельності безпритульних тварин на території громади.** | **Забезпечення функціонування системи гуманного відлову, масової стерилізації та вакцинації, реєстрації, обліку та ідентифікації безпритульних тварин із подальшою передачею їх новим власникам або поверненням до ареалу попереднього перебування.** | **Підвищення рівня безпеки і комфортності середовища існування людини. Забезпечення суспільного спокою і підвищення моральності. Поліпшення естетичного вигляду селища та сіл** | **Акти виконаних робіт/наданих послуг. Кількість безпритульних тварин. Кількість стерилізованих тварин. Рівень задоволення громадян.** | **Звіт щодо безпеки в громаді. Результати дослідження думки громадян** | **Виконавчий комітет сільської ради (відповідні структурні підрозділи)** | **Державний бюджет, місцевий бюджет, міжнародні організації і донори, громадські організації та інші не заборонені законом джерела** | **0,15** | **2021-2027** |

**Рекомендовано, першочергово реалізувати такі проекти в т.ч. шляхом участі в грантових проектах:**

1. Реалізація проєкту «Поліцейській офіцер громади»;
2. Облаштування пожежної станції (ДЕПО);
3. Впровадження термомодернізації будівель та енергозберігаючих заходів по об'єктах соціальної сфери громади (ремонт покрівлі, фасаду, утеплення, ремонт/реконструкція системи опалення, заміна застарілих мереж, заміна вікон та дверей та ін.);
4. Облаштування найпростіших укриттів, сховищ, протирадіаційних укриттів в закладах освіти та інших об'єктах соціальної сфери громади;
5. Ремонт та реконструкція харчоблоків закладів освіти, заміна меблів в їдальнях.
6. Покращення матеріально-технічної бази установ, організацій та закладів громади;
7. Ремонт доріг громади;
8. Розробка комплексного плану просторового розвитку громади;
9. Інвентаризація земель та майна рухомого і нерухомого;
10. Впровадження системи очистки питної води в закладах та установах громади;
11. Будівництво, реконструкція та модернізація дитячих майданчиків в т.ч. інклюзивних;
12. Підтримка діяльності комунального підприємства, покращення його матеріально-технічної бази шляхом придбання установок, обладнання, машин для розчищення зелених насаджень та їх подальшої переробки;
13. Підтримка діяльності комунального підприємства, покращення його матеріально-технічної бази шляхом придбання контейнерів для збору твердих побутових відходів та сміттєвозу заднього завантаження для збору і транспортування побутових відходів;
14. Впровадження заходів щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річки Вільшанка в адміністративних межах Будищенської сільської ради Черкаського району (в тому числі розроблення проектно-кошторисної документації)
15. Модернізація системи вуличного освітлення на території населених пунктів громади;
16. Створення громадського простору, облаштування паркових зон та зон відпочинку біля водойм;
17. Розробка соціального паспорту громади;
18. Розробка інвестиційного паспорту громади;
19. Розробка гендерного паспорту громади
20. Запровадження Громадського бюджету та подальша підтримка громадських ініціатив мешканців громади шляхом реалізації проєктів в рамках Громадського бюджету.
21. Пристосування адміністративних будівель до потреб різних категорій населення, створення безбар'єрного простору.

22. Створення безбар'єрного доступу в отриманні освітніх послуг шляхом придбання шкільного автобуса.

23. Будівництво, реконструкція та/або технічне переоснащення теплогенераторних (газових котелень) на інші альтернативні джерела опалення.
24. Регулювання чисельності безпритульних тварин на території громади. Забезпечення функціонування системи гуманного відлову, масової стерилізації та вакцинації, реєстрації, обліку та ідентифікації безпритульних тварин із подальшою передачею їх новим власникам або поверненням до ареалу попереднього перебування.
25. Впровадження заходів, щодо забезпечення енергонезалежності, енергоефективності та енергозбереження на об'єктах соціальної сфери громади (виготовлення енергетичних паспортів будівель, встановлення СЕС та ін.).
26. Встановлення банкоматів та терміналів в населених пунктах громади.

**Припущення та ризики**

Загальні припущення, що мають значення для реалізації стратегії, полягають в успішності задекларованих Урядом України реформ, а також ефективності реагування на зовнішні виклики, пов'язані з війною в країні. Наступними важливими припущеннями успішності реалізації цієї Стратегії є доступність коштів державної субвенції на розвиток інфраструктури територіальної громади, доступність та прозорість фінансових ресурсів Державного фонду регіонального розвитку, а також доступність іншого передбаченого конкретними проєктами фінансування для їхнього впровадження. Реалізація в Будищенській сільській територіальній громаді проєктів за умови залучення міжнародної технічної допомоги у вигляді грантів сприятиме досягненню позитивних результатів.

Важливим елементом є припущення щодо організації належного кадрового забезпечення громади та налагодження ефективної системи проєктного менеджменту. Це передбачає не лише наявність підготовлених спеціалістів, але й їхній подальший розвиток, а також – побудову системи навчання і заміщення кадрів.

Наявність коштів та знань з питань проєктного менеджменту, відповідних технічних знань є важливими загальними припущеннями для успішної реалізації стратегії. Можливості реалізації програми є ускладненими, оскільки Будищенська сільська територіальна громада – новостворена та раніше не працювала у режимі довгострокового планування і виконання запланованого. Варто провести значну інформаційну роботу серед місцевого ділового та громадського активу для отримання належної підтримки стратегічних ініціатив та впровадження проєктів.

До реалізації стратегії повинні бути залучені громадські організації, програми міжнародної технічної допомоги, державні установи, приватні інвестори зі своїми знаннями, людськими, інформаційними, матеріальними та фінансовими ресурсами.

Деякі проєкти з плану реалізації Стратегії можуть бути більш ефективними при застосуванні конкурсних механізмів: доступ до суспільних благ повинен бути забезпечений за прозорими правилами.

Підвищення спроможності місцевого населення та установ і їхня готовність взяти участь та надати підтримку у реалізації програми є наступним важливим припущенням, що допомагає максимально використати сільськогосподарський, туристичний і підприємницький потенціал територій громади.

**Основні ризики, пов'язані зі здійсненням стратегії включають:**

- Зниження інвестиційної привабливості країни і регіону;
- Зменшення обсягів або скасування субвенції на розвиток інфраструктури об'єднаних територіальних громад;
- Нездатність встановити і використовувати зв'язки між населеними пунктами громади;
- Нераціональне використання земель громади;
- Неможливість встановлення необхідних партнерських відносин та/або отримання критичної маси зацікавлених мешканців, готових підтримати реалізацію конкретних проєктів та стратегії в цілому;
- Відсутність місцевих знань та управлінської спроможності для реалізації проєктів і відсутність успіхів у мобілізації необхідних ресурсів (коштів);
- Невчасне вирішення соціальних, освітніх, інфраструктурних, екологічних та інших проблем населення.

**Рекомендації**

Успіх реалізації та сталості результатів кожного проєкту базується на врахуванні інтересів громади і приватних інтересів. Тому, де це можливо, необхідним є поєднання фінансування з місцевого бюджету і приватних коштів на додаток до підтримки з держбюджету та програм міжнародної технічної допомоги.

Участь проєктів міжнародної технічної допомоги, має важливе значення для надання фінансових ресурсів та технічної допомоги, забезпечення управлінського потенціалу і технічних навичок для реалізації стратегії.

Досвід інших регіонів і країн може прискорити реалізацію проєктів і сприяти отриманню максимальної віддачі.

До цілей стратегії, з часом, можуть вноситись зміни в окремі завдання та ідеї проєктів, додаватись або змінюватись в наступні роки, під час процедур моніторингу та актуалізації стратегії.

## 7. Система управління, моніторингу та оновлення стратегії

Реалізація завдань стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними структурами сільської ради за участі багатьох партнерів, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим доволі складним процесом.

З метою координації дій розпорядженням голови створюється постійно діюча Комісія з управління впровадженням стратегічного плану.

Система управління стратегією має два рівні: політичний та технічний. Політичний рівень забезпечує особисто сільський голова, Виконавчий комітет та сільська рада. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти Комісії з управління впровадженням стратегічного плану Будищенської сільської територіальної громади, пропозиції щодо внесення змін (оновлення) стратегії. Рада громади приймає рішення щодо внесення змін до Стратегії на підставі пропозицій сільського голови.

Технічний рівень управління і моніторингу виконує Комісія з управління впровадженням стратегії, який:

• забезпечує виконання завдань стратегії згідно затвердженого плану,

• здійснює моніторинг соціально-економічного стану громади за визначеними показниками,

• аналізує співвідношення основних соціально-економічних показників громади та зовнішнього середовища (області, країни, світу тощо),

• вивчає основні політичні, економічні, фінансові, соціальні, наукові, технологічні і т.д. тенденції, визначає їх впливи на громаду,

• формує пропозиції стратегічних сценаріїв в нових політичних, соціально-економічних умовах зовнішнього середовища,

• аналізує соціально-економічні тенденції найближчих конкурентів у порівнянні з показниками громади, аналізує загрози, які надходять від конкурентів,

• формує пропозиції змін до цілей і завдань, які необхідно вносити до стратегії як відповідь на виявлені нові загрози і можливості.

### 7.1. Управління процесом реалізації стратегії.

Управління процесом реалізації стратегії розвитку Будищенської сільської територіальної громади проводиться за принципами єдності управління, персональної відповідальності, прозорості та поточної координації дій. Адміністрування процесу реалізації стратегічного плану здійснюється Виконавчим комітетом та відповідними структурними підрозділами сільської ради. З метою координації дій відповідальні за виконання завдань стратегічного плану, Комісію з управління впровадженням стратегічного плану Будищенської сільської територіальної громади очолює сільський голова (секретар сільської ради та виконавчого комітету). Повний склад Комісії та персональна відповідальність за реалізацію завдань стратегічного плану визначається

розпорядженням сільського голови. Комісія збирається не рідше одну разу на пів року та виконує наступні функції:

- організовує взаємодію підрозділів ради, органів державної влади, підприємств та установ громади в процесі реалізації стратегічного плану, програм та проєктів розвитку сільської територіальної громади;
- здійснює підготовку щорічних звітів про стан реалізації стратегічного плану, надає їх голові та презентує на заключному в поточному році засіданні ради. Повний текст звіту підлягає обов'язковому розміщенню на офіційному сайті ради;
- здійснює підготовку звітів про стан реалізації стратегічного плану, надає їх сільському голові та презентує на засіданні виконкому сільської ради.

Пропозиції щодо зміни основного тексту стратегічного плану розглядаються відділом економічного розвитку, інвестицій, комунальної власності та житлово-комунального господарства Виконавчого комітету сільської ради, обговорюються на чергових та позачергових нарадах Комісії з управління впровадженням стратегічного плану і виносяться на розгляд сесії сільської ради один раз на рік (при необхідності, двічі на рік).

**7.2. Процедура моніторингу стратегії**

Головний сенс моніторингу полягає у виконанні двох взаємопов'язаних функцій – спостереження (відстеження) та попередження. Відстеження проводиться з метою виявлення відповідності наявного стану речей бажаному результату, а спостереження – з метою попередження небажаних наслідків.

Моніторинг стратегічного плану розвитку Будищенської сільської територіальної громади включає три рівні:

1) Моніторинг зовнішнього середовища розвитку громади. Базується на аналізі основних показників, що характеризують ситуацію в державі в цілому та на регіональному рівні, які є стратегічно важливими для сільської територіальної громади. Підсумки підводяться один раз на рік та доводяться як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

2) Моніторинг процесу реалізації стратегії відповідно до наступних показників:

- Обсяги фактичних доходів місцевого бюджету на душу населення;
- Обсяги фактичних видатків місцевого бюджету на душу населення;
- Середня місячна заробітна плата;
- Обсяг інвестицій в основний капітал;
- Загальний обсяг експорту;
- Обсяг прямих іноземних інвестицій в громаду.
- Чисельність населення, зайнятого у всіх сферах економіки;
- Кількість зареєстрованих безробітних;
- Частка довжини автошляхів з пошкодженим покриттям до загальної довжини автошляхів;

2) Моніторинг процесу реалізації стратегії відповідно до наступних показників:

- обсяги фактичних доходів місцевого бюджету на душу населення (без трансфертів), грн.;
- обсяги фактичних поточних видатків місцевого бюджету на душу населення , грн.;
- обсяги фактичних капітальних видатків (розвитку) місцевого бюджету на душу населення, грн.;
- середня місячна заробітна плата, грн.;
- обсяг інвестицій в основний капітал;
- загальний обсяг експорту (за наявності), тис. дол. США;
- обсяг прямих іноземних інвестицій в громаду (за наявності), тис. дол. США;
- чисельність населення, зайнятого у всіх сферах економіки, чол.;
- кількість зареєстрованих безробітних, чол.;
- кількість активно діючих громадських організацій, од.;
- частка довжини автошляхів з пошкодженим покриттям до загальної довжини автошляхів, км;
- середній бал за результатами ЗНО в школах громади, од.;
- кількість проєктів, що фінансуються за рахунок коштів ДФРР, од.;
- кількість проєктів, що фінансуються за рахунок отриманих грантів, міжнародної технічної допомоги, од.;
- обсяги фактично отриманих коштів від грантів та міжнародної технічної допомоги, тис. грн.(€; $).

Звіт про виконання цієї частини моніторингу готується щорічно, як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

3) Моніторинг виконання проектів місцевого розвитку, що складають План реалізації стратегії. Оцінюється стан виконання кожного проекту та ступінь досягнення результатів, передбачених технічним завданням на проект.

Щоквартально (10 квітня, 10 липня, 10 жовтня і 10 січня) відділом економічного розвитку, інвестицій, комунальної власності та житлово-комунального господарства Виконавчого комітету сільської ради, направляється відповідальним за моніторинг виконання стратегічного плану нагадування про необхідність надати квартальний моніторинговий звіт. До 15 числа зазначених місяців спеціалісти відділу економічного розвитку, інвестицій, комунальної власності та житлово-комунального господарства Виконавчого комітету сільської ради повинні одержати моніторингові звіти. На підставі результатів моніторингу, один раз на рік відділ виносить на чергове засідання Комісії з управління впровадженням стратегії проміжний аналіз фінансових потреб, зведений по всіх стратегічних цілях. Затверджений Комісією з управління впровадженням стратегії аналіз фінансових потреб надається до депутатських комісій для врахування під час розробки проекту бюджету на наступний рік.